

MAGYAR UMBRIA

Tartalom :

Az isteni és emberi akarat mivolta Duns Scotusnál <i>Szentkúti Szörény</i> III. é. t. --- --- --- --- ---	1
Mit tesz a ferences kispap a hazáért? <i>Weidner Gottfrid</i> V. é. t. --- --- --- --- ---	5
Öröm — felebaráti szeretet — ferences szellem <i>Galicz</i> <i>Töhötöm</i> . II. é. t. --- --- --- --- ---	9
Uram, Te hívtál... (vers). <i>Kis Cecil</i> V. é. t. --- --- ---	12
Túl bujdosásom barna búján... (vers.) <i>Kóczán Atilla</i> . II. é. t. --- --- --- --- ---	12
A belga katolikus ifjómunkás mozgalom. <i>Szikra Ferenc</i> . V. é. t. --- --- --- --- ---	13
Szeressük a missziókat! (Beszéd) <i>Faulhaber Mihály</i> V. é. t. --- --- --- --- ---	19
Értékbölcseleti istenérv az abszolút igaz és az abszolút jó nyomán. <i>Tarcza Aurél</i> III. é. t. --- --- --- ---	22
Csak csöndesen... (vers) <i>Kóczán Atilla</i> . II. é. t. --- ---	27
A szonáta (novella) <i>Lukács Pelbárt</i> V. é. t. --- ---	28
Életünkől. <i>Marosszéki Zoltán</i> III. é. t. --- --- --- ---	31

MÁGYAR UMBRIA

A FERENCES KAPISZTRÁN-RENDTARTOMÁNY IFJÚSÁGÁNAK
ÉVNEGYEDES FOLYÓIRATA. — SZERKESZTIK: A GYÖNGYÖSI TEOLÓGUSOK

AZ ISTENI ÉS AZ EMBERI AKARAT MIVOLTA DUNS SCOTUSNÁL.

Vázlat. — Célunk röviden, csak fővonásaiban, bölcséletileg megvilágítani az isteni és az emberi akarat mibenlétét, úgy amint azt Duns Scotus értelmezte. Ezért először az isteni akaratot oksági szerepében nézzük.

Azután az emberi akarat tökéletességeit vizsgáljuk. Ez az isteni akarat képére és hasonlatosságára lett alkotva, tehát ennek minden tökéletességét Istenről a legfelsőbb fokban, eminter állíthatjuk. Nézzük az akarat szabadságát, elsőbbségét, illetőleg viszonyát az értelemmel szemben. Akaratunk célratörésvésének szemlélete összekapcsol Istennel.

Majd az Isteni akarat szabadságával foglalkozunk és egy pillantást vetünk az isteni Mindenhatóság scotusi értelmezésére.

* * *

«Ha szeretetem nincs olyanná lettem, mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom¹⁾. Aki Duns Scotusban csak a kritikust látja, az érc zengését, cimbalom pengését hallja, de nem találja meg a lényegét a Doctor Subtilis világnézetében.

A ferencest különösképp a szeretetnek kell mozgatnia. A szeretet fogta Duns Scotus tollát is. Filozófiája végső gondolatát a szeretetben kell megtalálnunk.²⁾ A szeretet hozta létre és rendezi Duns Scotus tanítását.³⁾

Érzéki, érzékfeletti világban a szeretetnek a megvalósulását találta meg. Az Ens Infinitum a szeretet által fejt ki tevékenységet: Deus vult habere alios diligentes.⁴⁾ Itt a teremtés legmélyebb gyökere: A világmindenség Isten akaratából jött létre, hogy «mindenek szeressék az Urat».

Igy az isteni akarat *causa efficiens*-e minden létnek. A létezők teremtése «ex nihilo sui et termini» volt, így a *causa materialis* is az isteni akaratban kell megtalálnunk. Isten pedig «vult alios diligentes», akarta, hogy legyenek akik akarják őt, tehát akarata a *causa finalis* is. Ez pedig egybeesik a *causa formalis*-sal, s így ezt is az isteni akaratban kell keresnünk. Az első ok a célok, mert ez mozgatja az akaratot a cselekvésre. Miképp-

pen? Ahogyan a cél az akarást, a szeretet maga felé tudja fordítani. Tehát az első ok akarja a célt, ami egyenlő ezzel: «Az első ok szereti a célt.»⁵⁾

Isten létrehozta a világrendet csupán csak akaratából, de megőrizte a teremtésben a rendet a végtelen bölcsességet és az okosságot.⁶⁾ Így adta meg az ember létét, ennek formáját, célját: a maga képére és hasonlatosságára, értelemmel, akarattal, működésre képes tehetségekkel. Ha meg akarjuk ismerni az isteni akaratnak a mivoltát, legközvetlenebb útnak látszik a mi akaratunk vizsgálata. Hiszen ez képe és hasonlatossága az isteni. Így ennek tökéletességei és isteniben végtelen fokban vannak meg. A mi akaratunk vizsgálatánál pedig a következőket találjuk.

Isten beállított minket a természeti valók rendjébe. Ezek hatást fejtenek ki ránk. Ámde ezekkel a hatásokkal szemben az ember vagy eselekszik vagy nem. Természeti tárgy azonban nem hozhat létre ilyen ellentétes hatást, tehát az akarás, a eselekvés oka sem lehet más mint maga az akarat.⁷⁾ Nem a tárgy jósága indítja az akaratot, hanem az akarat saját maga, szabadon hajlik a jó felé. Ez az akarat szabadsága, a *libertas radicalis*. De nem érheti Duns Scotust az indeterminizmus vádja. Ismerte és elfogadta a természetes hajlamoknak, szokásoknak, az észnek és más motivumoknak a befolyását,⁸⁾ és éppen ezekből magyarázható, hogy a saját természete szerint jóra tartó akarat a kevésbé jót is képes választani.

Jól tudta Scotus, hogy az értelem helyezi az akarat elé a tárgyat, de azt is látta, hogy ebből az időrendi elsőbbségből még nem következik az értelem felsőbbisége az akarattal szemben. Van primatusa az értelemnek, de csak a megismerési rendben, nem pedig a pszichologia és az etika területén.⁹⁾

Itt az akarat az úr. Az értelem előtt nem szolgaként áll, hogy elfogadja az igazat, hanem parancsoló és az értelem figyelmét a neki tetsző tárgyakra fordíthatja.¹⁰⁾ Tapasztalhatja ezt bárki saját magán is. Élőtte áll a jó és az akarat semmi hajlandóságot sem mutat irántuk. Az akarat ilyen arányú elsőbbségét mutatja az a meggondolás is, hogy az a tevékenykedő képesség a tökéletesebb, az elsőbb, amelyik szorosabb egységet létesít tárgyával. Az értelemben az a megegyezés csak képletes, intencionális. Az akarásban pedig teljesen az akaró birtokába kerül az akarat tárgya.¹²⁾

Természetesen a Doctor Subtilis nem mondja sehohsem, hogy az akarat uralkodna az értelmén. Erősen tartotta a régi elvet: *nil volitum, nisi praecognitum*. Csak azt hangsúlyozta, hogy nem lehet az akarásnak más oka, csak maga az akarat. Ha az értelem mégis szerepel ekként, akkor ezt csak az akaratnak szolgálva teheti.¹³⁾ Így az akarat oka az értésnek — *libenter credimus, quod volumus*, — de csak részleges oka és éppen így az értelem sem lehet teljes oka az akarásnak.¹⁴⁾

Az akaratnak saját magában van az ereje, amellyel hatékonyan tud tárgya megszerzéséért működni. Tárgya pedig minden

ami jó. Az emberi akaratot nem vizsgálhatjuk tovább önmagában. Mert valaminek a jó mivoltát Isten határozza meg. Az erkölcsiség normája az Isten akaratát «Deus vult alios diligentes», tehát minden olyan mértékben jó, amilyen mértékben szereti az Istent, illetve amennyire megegyezik az isteni akarral. Ehhez az isteni elrendezéshez való alkalmazkodás eredménye lesz az akarat teljes kielégítése: az örök boldogság. Ezt az akarat szükségképpen keresi: «A természet nem maradhatna természet, ha nem hajlana a maga tökéletességére: ha elveszed a természetet, elveszed a természetet; az akarat pedig ilyen természetes hajlam tehát szükségképpen keresi a boldogságot, mert ez a legteljesebb tökéletessége.¹⁵⁾»

Ebből szigorúan logikusan következik, hogy az örök boldogság lényege is akaratban kell, hogy legyen. A tomizmus ebben a kérdésben is az értelem oldalán áll. Scotus pedig következetesen alappondolatához Isten akaratának, illetőleg szeretetének élvezésében találja meg a keresve keresett örök boldogság lényegét, és nem csak az Isten látásában.¹⁶⁾ Doctor Subtilis az embernél az akaratot találta a legtökéletesebb képességnek. Az ember pedig Isten képmása, — tehát Istennél is, — természetesen csak emberi szemmel nézve az akarat elsőbbségét hangsúlyoztatja.

Az emberi akarat maga az akarás oka. Ez a libertas radicalis legteljesebb mértékben, eminenter van meg Istenben. Isten akaratára nincs befolyása semminek, nem köti semmi. Jó az amit jónak rendel rossz amit rossznak. Természet a természet és addig természet, törvény a törvény és addig törvény, ameddig Isten akarja.¹⁷⁾ Tehát az Istennek van hatalma alkotni egy másik rendet, más törvényekkel. Ez azonban csak a tíz parancs második része törvényeinek a megváltoztatását vonhatná maga után. Mert az isteni akarat megőrzi a cselekvésben a rendet, a bölcsességet, vagyis az isteni lényeggel csak összhangban cselekedhet. Mármost, azok a törvények amelyek közvetlenül az Isten lényegéből erednek és így az Isten és a teremtmény viszonyát rendezik, az örök cél kitűzését foglalják magukban, örökök és változhatatlanok.¹⁸⁾ Tehát a decalogus első két törvénye minden erkölcsi rendben megmaradna, míg a többiek, amelyek az ember és ember viszonyát szabályozzák, közvetlenül az isteni akarralól függnék, ezért fel is függeszthetők. Csak egy abszolút érvényű törvény van: az Istent szeretni kell. Ez a lényege a tíz parancs első két rendelkezésének.

Ezt tette első és leglényegesebb kötelességünk a Mindenhatóság, aki mindennek ősoka és független, szabad létrehozója. Ez a hatalom kell ahhoz, hogy az «ex nihilo, nihil fit» elve feloldódjon és a «nagy mindenség ezer neme» létrejöjjön. A mindenhatóság működésében más nem vehet részt, ez a képesség nem közölhető senkivel. A Mindenhatóság saját magából alkot, saját maga az alkotó, saját maga a forma és a cél. Így értelmezi Duns Scotus Isten hatalmát, erejét és ezért fordul itt a hithez: az ilyen értelemben vett mindenhatóság

ésszel nem következethető ki; ez hittétel.¹⁹⁾ Ennek a Mindenhatóságnak csak az isteni Lényeg szolgálthat mótivumot. Minden működésében szabad, nemcsak tenni, vagy nem-tenni, nemcsak így, vagy úgy tenni, vagyis szabad nemcsak az akarat aktusával szemben — ami az embernél van meg —, hanem magával az akarat tárgyával szemben is: a semmiből alkothat létezőt.

Az Isten Mindenhatósága pedig «vult habere alios diligentes» akarta, hogy legyenek akik szeretik, nem akik félnek tőle, rettegik hatalmát, hanem akik szeretik. Ennek a felismerése adja nekünk az alapot, hogy az újszövetségi Istenezsmének, a «*Deus est Caritas*»-nak²⁰⁾ leghűebb, legpontosabb kifejtőjét a Doctor Subtilisban találjuk meg. Az Újszövetség Istene a szeretet Istene, az Újszövetség filozófiáinak a szeretet filozófiáinak kell lennie. Hiszen a filozófia célja a lét értelmezése. A létet pedig csak az eredetéből, a szeretetből magyarázhatjuk meg kielégítően.

Igy értelmezi Duns Scotus az akaratot! *Fr. Szörényi.*

- 1) 1. Kor. 13, 1.
 2) Gilson-Böhner: Die Geschichte der christlichen Philosophie. Paderborn. 1936. 519. l.: «... der seine letzte Vollendung in der Caritas findet.»
 3) V. ö. Longpré: La philosophie du B. Duns Scot. Paris. 1924. 140. l.
 4) Op. Ox. III. d. XXXII. q. 1. n. 6. XV. 433. (Longpré i. m. 141. l.)
 5) Stöckl: Geschichte der Philosophie des Mittelalters. LL. Mainz 1856. 830. l. Die erste und oberste Causalität ist nämlich die der Zweckursache, weil der Zweck es ist welcher die wirkende Ursache zur Tätigkeit bewegt. Fragt man aber, wie der Zweck der wirkende Ursache zur Tätigkeit bewegt, so ist die Antwort diese: er bewegt sie, in so fern er von ihr gewollt oder geliebt ist... Die erste Ursache will oder liebt den Zweck. (In. I. sent. 1. d. 2. q. 2. 22. p. 266 sq.)
 6) Longpré i. m. 55. l. 7) In I. sent. 2. d. 25. q. 1. 6. p. 876.
 8) Op. Ox. LL. d. 25. q. unica n. 16. XIII. 210.
 9) Ueberwegs-Geyer: Grundriss der Geschichte der Philosophie. 12. 1928. Berlin. 515. l. 10) Stöckl i. m. 849. l.
 11) Scaramuzzi: Duns Scoto Summula. Firenze 1932. 66. l. (Op. Ox. IV d. 6. q. 2. n. 11, XII; 355 l. 12) Scaramuzzi i. m. 66. l. (L. c. n. 20. 163.)
 13) Op. Ox. IV. d. 49. q. ex latere n. 16.: Intellectus autem si est causa volitionis est caus subserviens voluntati. (Gilson-Böhner i. m. 545. l.)
 14) Scaramuzzi i. m. 64. l.
 15) Scaramuzzi i. m. 80. l. (2. L. c. 10. nn. 2. 4. 5. 6. 10. XXI, 318, 331 333. l.: «... quia natura non potest remanere natura, quin inclinatur ad suam perfectionem, quia si tollis illam inclinationem, tollis naturam; sed appetitus naturalis non est nisi inclinatio talis, ergo ut sic necessario appetit beatitudinem, quia illa est maxima perfectio. (Op. Ox. 1. IV. d. 49. q. 10. n. 3.)
 16) Ueberwegs-Geyer i. m. 515. l. Mit der bevorzugten Stellung des Willens im seelischen Organismus hängt es, denn... Duns Scotus... die Glückseligkeit wesentlich und formel in den Willen, und nicht wie Thomas v. Aquin in den Intellect setzte. (Rep. 1, IV. d. 49 q. 2. n. 20.)
 17) Op. Ox. III. d. 19. q. un. n. 7.: Dico, quod sicut omne aliud a Deo ideo est bonum quia a Deo volitum est et non e converso. (Ueberwegs-Geyer i. m. 516. l.)
 18) In. I. sent. 3. d. 37. q. 1. p. 129. c.: Non enim his quae percipiuntur est bonitas necessaria ad bonitatem ultimi finis convertens ad ultimum finem, nec in his quae prohibentur est malitia necessario avertens a fine ultimo; quin si bonum istud non esset praeceptum, posset finis ultimus amari et attingi; et si illud malum non esset prohibitum staret cum eo aquisitione finis ultimi. (Stöckl. i. m. 852. l.)
 19) Quodl. q. 7. 4. p. 169. 27. p. 183.: In I. sent. 1. d. 42. q. unica p. 1351. (Stöckl i. m. 837.)
 20) Ján. 4. 16.

Mit tesz a ferences kispap a hazáért?

Úgy imádkozz, mintha mindent az imáddal érnél el és úgy dolgozz, mintha minden a munkádtól függne. Ez a gondolat él a lelkemben akkor, mikor a hazaszeretet szempontjából kis fényt óhajtok vetíteni a ferences kispap életére. Témánk nem is áll távol napjainktól. Gyakran vetik a papság szemére, hogy míg arról a csillagokon-túli hazáról beszél, elfeledkezik a földi hazáról. Nem célom ezeket a támadásokat kivédeni. Nyitott könyv előttünk a történelem. Tudjuk, hogy mit tett az Egyház, pápaság és papság ezer éves történelmünkben. Célom csak ez: bemutatni azt, hogy ma mit tesz a ferences kispap szeretett hazánkért.

Munkánkat egyetlen mondatban összefoglalhatom. Imádkozunk, dolgozunk és ha kell, meghalunk érte.

I.

Az Egyház nagy fiai nemcsak nagy alkotók voltak, hanem nagy imádkozók is. Mindíg szemük előtt állott az írás szava: Nálam nélkül semmit sem tehettek. (Ján. 9. 16.) Mi is érezzük gyengeségünket. Tudjuk, hogy hazánk jövő sorsa nemcsak az emberek munkáján dől el. «Nem azon múlik, aki akar vagy vagy aki törtel, — mondjuk Szent Pállal — hanem a könyörülő Istenen.» (Rom. 9. 16.) Könyörögjünk hát mi is. Kérjük az egek Urát, ha fekete fellegek jelennek meg a magyar égen, hogy osszlassa el a vészterhes felhőket. De imádkozunk akkor is, ha a győzelem és öröm mámorea tölti el a magyarságot, és tedeumos, hálatelt lélekkel mondunk köszönetet az Isten szerető jóságáért.

Hogy mit jelent a nemzet életében ez az imádkozó kis csapat, azt hiszem, mindannyian ismerjük. Nem rejtett előttünk a természetfeletti világ és a természetfeletti segítő erő. Valamennyien láttuk a közel multban, hogy mit jelent nemzetünk életében az imára kulcsolt kéz és az imát suttogó ajak.

A világháborút a magyar fegyver diadalával fejeztük be. S az eredmény mégis Trianon lett. Elszakították a magyart a magyartól, és mi, testvérek és Szent Istvánnak fiai vagyunk, húsz éven keresztül, öt nemzet határain belül kényszerültünk élni. Miért e gyászos befejezés? Mert a háborút követő lázongó vörös világban sok volt az ökölbe szorított kéz és az Istent káromló ajak, és kevés volt az imára kulcsolt kéz s az Isten dicsőségét zengő ajak.

De jött az 1938. évi eucharisztikus kongresszus, mikor a magyar férfi és nő egyaránt térdet hajtott a nagy Király előtt, és imádságos lélekkel könyörögtünk a szebb magyar jövőért.

Ma, mikor szerte a világban a katakombák sötét világába akarják kényszeríteni az Egyházat, és kiszorítani Krisztust a társadalomból, akkor Magyarországon ünnepélyesen felmagasztalják a Megváltó kereszljét, s az ország szívében, a Parlament-

ben tüzik ki, hogy annak fénye és szelleme sugározza be az egész magyarságot. S míg az istengyűlölő nemzetek saját vérükben fuldokolva hullanak az önmaguk által ásott sírba, addig a magyar dicsőségesen támad fel abból a sírból, melybe ellenségei kegyetlenül elhantolták. Beteljesedett rajtunk az Úr szava: «Ha ketten közületek megegyeznek a földön bármely dologban, melyet kérnek, megnyerik az Atyától, ki a mennyekben vagyon». (Mt. 18. 19.)

Ime, ilyen ereje és hatása van az imának és a természetfeletti életbe való kapcsolódásnak egy nemzet életében.

Az Isten nem nézi téllenül a történelem folyását. Dolgozik és munkálkodik szüntelen. «Mennyi szabadakarat tesz, vesz, dolgozik itt a világon. Mindegyik teszi azt, amit akar, és mégis az Isten örök terveit szövi, szolgálja és az ő ügyét juttatja diadalra.» Néző kegyetlensége a vértanúk dicsőségét szülte. Az eretnokségek a szentatyák és hittudósok hatalmas karát hívták a világra, akik felragyogtatták Krisztus tanítását és megteremtették a tudományos teológiát. A keresztes háborúk nem vették vissza Jeruzsálemet, de nagylelkűvé alakították Európát. A francia forradalom rombadöntött ugyan egypár templomot, de megteremtette a katolicizmus újjászületését. Ime, az Isten így munkálkodott a történelemben. Még a rosszból is jót hozott ki.

Ezért kérjük mi is a Gondviselést, hogy az istengyűlölő Európát is használja fel arra, hogy az igazságnak és szeretetnek az Európáját, egy új korszakot, a megalázott magyarság diadalát támassa fel ebből a forrongó világreszből.

Tehát a ferences kispap először imádságos életét teszi a haza oltárára, s ezzel viszi előbbre és diadalra nemzete sorsát.

II.

De nemcsak imádkozunk, hanem dolgozunk is. Hét éven keresztül készülünk arra a munkára, mely az Úr szőlőjében vár reánk. Tanulunk, dolgozunk, hogy jó papokká legyünk. De a hivatás magaslatán álló pap nemcsak az örök hazáért dolgozik, hanem egyben e földi hazáért is. Nincs még egy pálya, mely a lelkekért annyit dolgozott volna, mint a papság. Hogy létezik az emberek között hit és szeretet, vallás és erkölcs elsősorban a katolikus papságnak köszönhető. De kérдем: mit jelent a hit, szeretet, vallás és erkölcs a nemzet életében? Az alapot. Azt a szilárd talajt, melyre a nemzeti együttélés fenséges épületét helyezzük. A sok áldozatot követelő nemzeti élet, katonai és adófizetési kötelezettségeivel, az emberi szabadságot megkötő törvényeivel, a szorgalmas, mindennapos munkát követelő berendezettségével, vallás nélkül csak ideig-óráig tartható fenn, s nélküle hamarosan a végső pusztuláshoz ér. Ezért merem szent győződéssel vallani azt, hogy az Egyház tanait és törvényeit hirdető katolikus papság a nemzet életében legalább is oly fontos szerepet és munkát tölt be, mint maga a katonaság.

Az Egyház papja ott áll a nemzet apraja és nagyja mellett. Ő az, akinek bűn a hallgatás. Beszélnie, tanítania kell, mert az

Isten akarja. Magasra kell az igazság fáklyáját emelnie, még akkor is, ha a következő pillanatban kiveszik a kezéből.

De nézzünk csak egypár mozzanatot a papi munkakörből.

Odaáll nemzete fiai mellé s oktatja tanítja őket. Feltárja előttük a názáreti műhelyt a vizethordó, ácsoló, faragó, fűrő isteni munkásával. Kér és könyörög: légy szorgalmas és dolgozzál, éjjelt napallá téve munkálkodjál. Terjeszti a názáreti család munkás életét. De kérdem: ez nem a hazáért való leg-szentebb munka?

Máskor a család védelmén dolgozik. Ma, amikor az állami élet alapját: a családot marcangolja és szaggatja minden — sokszor még maga az állam is — Egyedül az Egyház az, mely hirdeti a házasság felbonthatatlan szentségi mivoltát. Majd odaáll a magyar édesapák és édesanyák elé akkor, mikor még a volt csonka hazánkban is évenként 50-60 ezer életet oltottak ki a megszületés előtt, és a szívek és vesék legtitikosabb rejtekét vizsgáló isteni mindentudásra hivatkozva mulat rá nemzetünk pusztítására. Kérdem: lehet-e ennél értékesebb és nagyobb munkát kifejtteni a haza érdekében?

A pap oktatja a jövő magyarságát, gyermekeinket és ifjainkat, bevezeti az erkölcs világába, széppé és nemessé teszi a lelkét, kötelességtudóvá és a haza hú gyermekévé neveli. Kérdem: van-e ettől szebb és nemesebb, nagyobb és értékesebb munka, melyet egy emberi lélek adhat a hazának?¹⁾

Ime, így dolgozik a katolikus papság a haza érdekében. De mi, kispapok erre a munkára készülünk. Azért tanulunk napról-napra, hogy ezt a hivatást a lehető legtökéletesebben teljesítsük. Ezért merem mondani, hogy mikor nap-nap után képezük magunkat a papi tudományokban, nemcsak Krisztus és az Egyház, hanem egyben a haza hűséges fiainak, és a legszorosabb értelmében a nemzet munkásainak bizonyoljunk.

Szent tisztelettel és csodálattal nézem azt a vértanút, aki énekelve megy a halálba, és boldogan adja oda életét hitéért. De nem kisebb tisztelettel tekintek arra a férfúra vagy nőre, aki egész életén át küzd a lélek tisztaságáért. Mert míg az előbbi a szeretettől elragadtatva, pillanatok alatt adta át magát Krisztusnak, addig az utóbbi erkölcsös élete által percről-percre meghalva adja át magát az Isten szent akaratának, s vértelen vértanúvá.

De ugyan ez a párhuzam vonható a nemzet hőse és munkása között is. Nagyrabecsüléssel és csodálattal tekintek arra a hős katonára, aki életét adja a hazáért. De ép ilyen nagyrabecsüléssel tudom csodálni azt a munkást, hivatalnokot, tudóst vagy ferences kispapot, aki hűségesen és szorgalmasan munkálkodik ott hová a nemzet érdeke állította. Mert míg az előbbi hőslélekkel ugyan, de pillanatok alatt adta oda életét a hazáért, addig az utóbbiak napról-napra szorgalmas munkájuk által helyezik le életüket a haza oltárára.

Igy lesz előttem minden becsületesen dolgozó magyar hőssé és katonává.

1). Tóth Tihamér: Szentheseédek Krisztus Királyról. 46. 1. Budapest. 1931.

III.

De nemcsak imádkozni és dolgozni tudunk a hazáért, hanem — ha kell — meghalni is. Ott kell lennünk, ahol testvéreink, híveink vannak. Ha örvendeznek, velük mosolygunk; ha sírnak, velük könnyezünk; ha véreznek, velük vérzünk.

Megszámlálhatatlan azoknak a ferenceseknek a száma, akik életüket adták a lelkekért. Ne hívjuk a történelmet tanuságtételre. Elég nekünk hacsak azt az egyetlen tényt említjük, hogy a ferencesek 600 éven keresztül ontották vérüket a Szentföldön azért, hogy megvédjék a Krisztus által megszentelt helyeket. De ha évszázadok bőkezűségével áldozta tagjait a ferencrend ezekért a köemlékekért, akkor mi sem lehetünk kislelkűek, mikor nem kőből épült templomokról, hanem a Szentlélek élő, eleven templomairól, a megkeresztelt embertársaink védelméről van szó. Nem riadunk vissza az áldozatoktól. Követni akarjuk elődeinket a hősiességben is. Ha hivatásunk, a lelkek védelme a lövészárokból szól, megyünk oda is. Valamennyien elkészülünk erre a munkára is.

Főiskolánkon a megfelelő korosztályok állandó leventeoktatásban részesülnek. Majd ezt követi a tökéletes katonai kiképzés. Az elmúlt nyáron a hittudományi főiskola akkori növendékeinek ötven százaléka hagyta el a zárda megszentelt falát és felcserélte azt a debreceni és budapesti honvédkaszárnyák légkörével.

Nem kérdeztem, hogy megtették-e? De nem is kérdezem, mert minden bizonnyal tudom — miként ismerem rendtársaimat — hogy ott is teljesítették azt a szép szerzetesi és papi szokást, hogy mikor leveljük vagy felvesszük ezt a megszentelt ruhát csókunkkal illetjük azt. Talán ha külsőleg nem is teljesítették, biztosan tudom, hogy lelkükben megcsókolták ezt az egyszerű ferences ruhát akkor, mikor pár hónapra megváltak tőle, és felcserélték azt a magyar katona ruhájával. De nemcsak azt a levetett ferences ruhát csókolták, hanem a hazaszeretet szent csókjával illették azt az új tőlünk talán külsőleg távol álló, de szívünkhöz annál közelebb lévő magyar katona ruháját. Szent nekünk ez a ruha. Megszentelte a magyar mult, a magyar szenvedés és a magyar vér. Örömmel és szeretettel vesszük azt magunkra, annál is inkább, mert így katonailag is tökéletes kiképzést nyerünk, és mint papok és katonák követhetjük a hadbavonult magyar testvéreinket. Így, ott is lehetünk a süketeknek fülei, a vakoknak szemei, a némáknak nyelvei és mindenkinek támasza, oltalma és segítője.

* * *

Ezzel a pár szóval igyekeztem bemutatni azt a munkát, melyet a ferences kispap e földi hazáért végez. Nekünk nincs más célunk, csak az az egy, melyet az Úr Jézus hirdet evangéliumában: adjátok meg az Istennek, ami az Istené, és a császárnak, ami a császáré.

Igen, imádkozni és dolgozni — s ha kell — meghalni tudunk az Istenért, Egyházért és szeretett magyar hazánkért.

Fr. Gottfrid.

*Mihelyt a szív szegénnyé lett a szeretetben,
szegénnyé lett az örömben is.» (Keppler).¹*

Az emberben óriási erők rejlenek: nincs az a szenvedés, nincs az a kín, melyet el ne tudna viselni, — nincs az a nélkülözés, mely le tudná törni életkedvét, és nincs az a kincs, melyről le nem tudna mondani, ha... ha az örömmek, a boldogságnak biztató csillaga életének egéről még le nem tűnt, eNm baj az, ha halványan is pislog ez a csillag, csak látható legyen, mert mindenről, *mindenről lemondhat az ember, — de az örömről soha!*

Hogy sok üres tekintet, koravén, blazirt arc imbolyog közöttünk, annak egyedüli magyarázata az, hogy ezeknek az embereknek még van reményük az örömrre, a boldogságra. Lelkük már régen elvesztette fogékonyságát minden szent és nemes után, lelkük már régen halott, de testük annál követelődőbb. S fékevesztett testük lehetetlen zarnokoskodásának, szerencsére. — vagy talán inkább szerencsétlenségére — van egy alátámasztó szolgálója, mely a leglehetősebb kívánságait is kielégíti: a *civilizáció*. A civilizáció boszorkányosan ügyes azoknak a dolgoknak a kitalálásában, melyek a testnek kellemesek. — Sajnos csak a testnek kedvez! A léleknek magasabb, örökéletet igénylő törekvései iránt nincs érzéke, azokról nem akar tudni. Mi ennek az eredménye? Az, hogy a test, ez a telhetetlennek látszó zsák egyszer mégiscsak «betelik», megcsömörlik az élvezetektől. S az emberek most, mikor már *testüket is megfosztották* minden újabb élvezet reményétől, pontot tesznek testi életük végére is.

Minden dörrenés fejbekólintja az embereket, minden levágott kötél kérdőjelként vonaglik az emberek előtt: Hol lehet kiutat találni ebből a sivárságból, hol *lehet megta'á'ni újból a testi-le'ki boldogságot?*

«Nincs itt más megoldás, mint az, melyet ha csak megnevezünk is, a modern világ mindjárt ideggörcsökbe esik és valóságos dührohamok fogják el: Vissza a valláshoz. Egyházhoz. Krisztushoz!»² — Vissza a második legfőbb parancshoz: «*Szeresd felebarátodat, mint tennmagadat!*»

Ez a parancs tetemrehívja körünk egoizmusát és vádlóan mutat az örömtelen arcokra: Te tetted ezt! Te tanítottad az embereket arra, hogy csak a maguk énjének kis középpontja körül keringjenek. Te tanítottad meg őket arra a veszedelmes táncra, melyben végül is összerogytak.

Nézzük csak közelebbről, hogy érheti ez a vád az egoizmust, mennyiben szárad lelkén körünk boldogtalansága. Feleletül Hello Ernő szavait idézem: «Uram, a szomorúság, a reám való emlékezés, az öröm, a Reád való emlékezés.»³ — Vizsgáljuk csak magunkat: valahányszor szomorúak vagyunk, *szomorúságunk onnét ered, hogy magunk felé fordulunk, magunkra gondolunk*. És rendesen csak akkor vidulunk fel, ha elvesztjük magun-

kat szemünk előtt. Hogy ezt az emberek is észrevették, mi sem bizonyítja jobban, mint a szórakozások utáni lázas törtetés. Versenyezve merülnek el az emberek a szórakozások árjában, ebbe a modern Léthe folyóba. Csak feledni, feledni, — ha csak pár pillanatra is, pár órára is, — de feledni — ez az egyetlen vágyuk. Ki akarnak kapcsolódni az élet terhes jármából, és nem veszik észre, hogy másik, sokkal nehezebb igába hajtják nyakukat: Egy vasárnap, egy ünnepnap mind testileg, mind lelkiileg jobban kimeríti az embereket, mint a hétköznapok hosszú sora. A kékhétfők» komor óráiban fájdalmasan jajdul föl a lelkiismeret: «Ember, nem jó úton keresed a boldogság kék madarát. Fordulj meg! Még nem késő!»

Hol kell keresnünk hát a boldogságot? *Mi az öröm?* — Ime az emberiség legnagyobb rejtvényének megoldása: A boldogság mást boldoggá tenni, — *az öröm, másnak örömet szerezni.* Zsarnoki énünk sietve tiltakozik: «Nem igaz! Hogy lehetne a másnak szerzett öröm a te boldogságod forrása?» — Pedig így van szóról-szóra. Évezredek tapasztalatából vonta le az emberiség ezt a bölcsességet: a megosztott öröm, megkétszereződik. Csak egyszer kell megpróbálnunk a boldogságnak ezt a receptjét és féltékeny egoizmusunk rögtön meg fog nyugodni. Észreveszi, hogy nem is olyan rossz üzlet az, másoknak örömet szerezni. Belátja, hogy csak a maga malmára hajtja a vizet: míg másnak ad, magának is ad. S valóban úgy van: nincs nagyobb öröm annál, mintha másoknak örömet szerezhetünk. Így egyenlítődik ki legszerencsésebben a lehető legszéthúzóbb érzésünk: az önzés és a felebaráti szeretet. E kellemes összehangolásban mindkettő rátalál arra, amire igényt tart: másoknak adunk és mégis — szóról-szóra igaz — magunk gazdagodunk!)¹⁾

Azok a helyek, melyekre kiárasztjuk szeretetünket, sohasem szomorúak. S míg másoknak örömen buzdólkodunk, apostolkodunk első élvezője mi magunk vagyunk. Ha felebarátunk javán dolgozunk, a legközelebbi felebarát, akit ez érint: saját lelkünk.

Tegyünk félre minden bizalmatlankodást és lássunk hozzá tüstént a felebaráti szeretetben rejtőző örömeik kibányászásához. Az első csákányütések, a szeretet első gyakorlatai után mindjárt látni fogjuk, hogy azért voltunk eddig szegények az örömben, mert szegények, fukarok voltunk a szeretetben.

«Lélektanunk, ontológiánk első tétele isteni fogalmazásban: *Nem jó az embernek egyedül lenni.* — tehát «ens sociale» — társas lény vagyunk. Az újkori tulzó individualizmus már itt a történelem forrásánál az Isten kezétől kapja az első megsemmisítő pörölycsapást. S azóta hány és hány ember ajkáról röpöpent el ez a keserű vallomás: *Nem jó az embernek egyedül lenni.* Helytelen utakon járt, ontológiája ellen vétett, testi-lelki boldogságának sírját ásta meg, mikor vak önzésében csak a maga kis énjét bálványozta.

Foerster remekszépen írja: «Társas lény az ember és nem eh, mely a sarokba húzódva elrágódik a csontokon. Minden életörömének éltető légköre másnak részvétele... Megfagy a mosoly az ajkunkon, még a saját nevetésünkön is kételkedni kezdünk, ha mások némák maradnak. Az öröm nem szóló-éneknek való, az öröm himnusza csak karban hangzik fel szépen».²⁾

* * *

700 évvel ezelőtt vállalkozott egy igénytelen kis ember arra, hogy az öröm himnuszát eddig még soha nem látott, soha nem hallott énekkarraí adatja elő. Ez a karmester *Assisii Szt. Ferenc* volt. Énekkara a ferencrend.

Hogy ez a hatalmas rend megalapítása óta hány ember arcára ültette már át az öröm rózsáit, annak csak a jó Isten a megmondhatója. A történelem lapjain csak sovány adatok lapulnak félénken egymás mellett, mintha csak éreznék, hogy bizony nem mutatják meg az igazságot. Legfeljebb fantáziánk vállalkozhat arra a vakmerőségre, hogy visszaszáguldjon a múltba és összegyűjtse ezeket az örömrózsákat. De még fantáziánk, ez a bolondos zsonglőr is hámulva áll meg az első rózsaszál előtt, illetve még ő sem alkotott: bélpoklos arcáról örömrózsát még sohasem szedett!

Pedig ez így volt. Bármennyire hihetetlen is, a ferences vidámság egy bélpoklos arcára nyomott forró csókban született meg. Maga Szent Ferenc biztosít bennünket arról, hogy vidámságának forrása a felebaráti szeretetnek e hősiességéből fakadt. Mikor végrendeletében visszatekint életére, a bélpoklos arcára lehelt csókját jelöli meg élete fordulópontjával: «Isten megengedte nekem Ferenc testvérnek, hogy eképen kezdjem el a bűnbánatot, midőn ugyanis bűnökben éltem, undorodtam a bélpoklosokat látni, de Isten közérjük vezérelt és én irgalmasságot gyakoroltam velük. Azután kissé várakoztam és a világnak búcsút mondtam.»

A felebaráti szeretet forrásából fakadó vidámsága volt az a mágnes, mely úgy vonzotta köréje az embereket, mint az éjszakába lobogó tűz a rovarokat. S aki varázslatos egyéniségének hatáskörébe jutott, menthetetlenül elveszett a világ, a sátán számára.

Fiai hűen követték mesterük útmutatását. Egész életüket a szenvedők nyomorgók testi-lelki sebeinek gyógyítására szentelték, és szeretetük gazdagsága biztosította számukra az öröm bőséget is. Az öröm rózsája mindig ott virult arcukon. Munkájuk sikerét ennek a ferences vidámságnak köszönhatték. Az emberek szomjúhozzák az örömet. Keresve-keresik a vidám emberek társaságát, és annak még azt is meg tudják bocsátani, ha — a valásról mer beszélni nekik.

Fenelon mondotta: «Ha a gyermek — de ez áll a felnőttekre is — az éretnyről szomorú, sivár képet alkot magának, ellenben a szabadosság és féktelenség kellemes színekben mutatkoznak be előtte, — minden elveszett, itt már minden fáradságunk hiába.» — Ezért nem olvadt le soha és nem is fog eltűnni soha a ferencesek arcáról a mosoly.

A Szeráfi Atya gyermekei sohasem lesznek szegények a szeretetben, mert akkor nem a szeráfi rend tagjai többé — de a vidámságban és örömben sem lesznek szegények soha, mert e nélkül a vonás nélkül nem ferencesek!

Fr. Töhötöm.

1) Keppler-Némethy: Több örömet. Bp. 1911. 82. l.

2) U. a. 84. l.

3) Plus — Uhl A.: Az életút előtt. Bp. 1941. 62. l.

4) Keppler i. m. 220. l.

5) Blazovich Jákó O.S.B.: A legfájóbb válság. 29. l.

6) Keppler i. m. 236. l.

Uram, Te hívtál . . .

Uram, Te hívtál, és én jöttem. Mély alázattal figyelem hát
Nem kérdeztem, talpra szöktem, kezed minden mozdulatát, —
és most nyomodba szegődve járok, az élettavon, a halászbárkán
ha mész, megyek, ha megállsz, várok. Te a Mester, én a tanítvány . . .

Figyelem minden mozdulatod: Szavad halk szellő, lágyan zenél,
áldó kezed hogyan tartod, de lelkemben ujongva él
hogyan hajolsz a betegek fölé, és tüzeket gyújt lobogó lángra,
hogyan váltod a bűt örömmé, hogy rohanjak ki a munkába! . . .

S csodálva nézem, hogy a bűnöst, Reád tekintek: tetszik e láng?
ki a drága lélek — köntöst vagy az egész csak szalmaláng,
magáról durván, kéjjel letépte, saját önzésem nagyratörése,
— de ha Hozzád bánattal tér be, — hogy Általad tegyek szert
[névre . . .? —

Te ismét újra öltözteted . . . Szemedben csendes fény mosolyog.
Mily irgalom, mily szeretet! Oktatásod félbehagyod;
De nemcsak gyöngéd szeretet de néma ajkad így beszédesebb,
[vagy Te, így többet mond, mint száz felelet.
hanem, ha kell, az ég Istene,

Hatalom, Erő, Szentség, Fönség: . . . Hát nem szent a láng, mi itt
Neked hódol a mindenség! — nagyravágyás, hiú önzés [benn ég:
Remegve én is Eléd borulok, fekete füstje fölöttem lebeg,
hisz teremtmény, por, semmi vagyok. és így nem is tetszhetik Neked . . .

Mégis Te gondot viselsz rám, Tisztítsd meg, Uram, szívem tüzét,
jobban, mint az édesanyám. s add, hogy éljem a szent eszmét:
S bár semmi vagyok, Magadhoz Dolgozni Érted szívvel, hévvel ott,
kegyelmeid papjává tettél. [vettél, ahová küld szent akaratom! . . .

Fr. Cecil.

TÚL BUJDOSÁSOM BARNA BÚJÁN.

Az égbollot bebetonozták
Messziről-jött jellegek.
Riadtra szürkült minden virág:
A napsugár kívül-rekedt.

A messzetárusítások rétvén
Ködfúvó fájás lépeget.
A gyilkos én-barlangba vert be
Egy láthatatlan fürgeteg.

Az ősz csörög: — kitétovázom
Nappfénytelen öreg-gyerek,
Elhallgatom a fáradt csörgőt:
Halott levelek, verebek.

Túl bújdosásom barna búján
Sejtettem kékes kerteket.
Szemem lehúnyt . . . Úttalan úton
Megyek a Nap felé . . . Megyek!

Fr. Attila.

A belga katolikus ifjómunkás mozgalom.

Harminc éve, hogy M. Cardijnt, kinevezték káplánnak az egyik belgiumi plébániára. Szegény munkás család gyermeke volt, s így saját tapasztalatai alapján nagyon jól megértette a munkások, különösen az ifjómunkások siralmas helyzetét. Sokat gondolkozott, hogy milyen úton-módon segíthetne az ifjómunkások siralmas és nyomorult helyzetén. Azonnal nekilátott a legelhagyatottabb és legszegényebb munkásnegyedek látogatásához. Csakhamar arra a meggyőződésre jutott, hogy a «munkás ifjúságot csak a munkásifjúság mentheti meg».

Nem kélelkedett tovább, hanem, hogy az elvet gyakorlatban is kipróbálja, csoportosítani kezdte maga körül a fiatal munkásokat és ezekből a jóakarató fiúkból hamarosan megalapított egy-pár «tanoncegyesület», «Le petit Syndicat des apprentis». Ebből a pár jelentéktelen egyesületből fejlődött ki később a nagyszerű, világhírű munkásmozgalom. Először Belgiumban, később a többi államban is, sőt Afrikában és Amerikában is jelentős sikert ért el. Tény az, hogy ez a kis szervezet, munkájával és sikereivel mindenütt nagy elismerésre talált és érdemes megemlíteni, hogy még a szovjet sajtó is beszámolt róla.

Ezt a jól bevált munkásmozgalmat szeretném bemutatni egy-pár sorral. Boncolgassuk előbb a munkásifjúság legfőbb életkérdéseit, azután ezek megoldási lehetőségét vizsgáljuk, és végül a munkásmozgalom sikerét tárgyaljuk meg.

1. A munkásifjúság életkérdései.

Minden országban a fiúk és leányok ezrei válnak meg évente az iskola padjától és munkába lépnek, a munkás élet nagy fogaskereke magához rántja őket. A fiatalság nagy részének már a 14-15-ik életévében kell hivatást választania, míg a többiekre csak a gimnáziumi és egyetemi tanulmányok bevégezése után vár a hivatásválasztás nehéz feladata. Fiatalok közül egyesek gyárakba mennek robotolni, mások kisebb műhelyekbe; egy részüket kövér szántóföldek nyelik el, másokat az életveszélyes bányák; vannak azután akik előkeelő irodákban, bankokban és hasonló helyeken kezdik meg új életük lepergetését.

Bármilyen legyen a fiúnak vagy leánynak sorsa, miután elhagyta az iskolát, egészen új környezetbe jut, egész más egyéni és társadalmi helyzete van és következetesen egészen más életmódot kell neki folytatnia mint eddig folytatott. Ha a multtal való szakítás elkerülhetetlen, nem formálhatja életét csupán a véletlenül fölvetődött, az élet folyamától hozzásodort új elvek alapján — legyenek az elvek helyesek vagy helytelenek. — A mai fiatalság alkotta a közeljövő egész munkásosztályát: amilyen a jelen munkásifjúsága, olyan lesz a jövő egész munkássága. A rosszul nevelt, magára hagyott munkásság viselkedése pedig elég közismert dolog és mi sem volna kétségbeejtőbb, mint ha erre

a rosszul nevelt, bármikor forradalomra kész munkásságra bízánk a fiatalok nevelését és formálását.

Ha követjük a munkásifjak életsorát attól a perctől kezdve amikor elhagyták a szüete iskolapadot, könnyen megfigyelhetjük, hogy igen nehéz és súlyos életkérdések előtt találják magukat. Sok megalázó szükség, veszély és baj nyugtalanítja őket, úgy az erkölcsi mint vallási, családi osztálybeli és társadalmi életük területén. Mindezek a tényezők halással lesznek ideiglenes és örök életükre, ezeken fordul meg minden.

Legtöbbjük jóakarattal és határozott elszántsággal száll szembe a feltornyosuló bajokkal. A szülők is csak jóra nevelik őket, de megvan bennük is a törekvés, hogy a társadalom derék, jóra való tagjaivá válljanak. A baj azonban megvan és sajnos a tapasztalat azt mutatja, hogy az ifjúság nagy része könnyen rossz útra tér. A hibát tehát ezek szerint ne csupán bennük keressük, még kevésbé a nevelésben. A fő kórokozó inkább fiatal, mindennel befolyásolható korunkban, a mindennapi élet nehéz körülményeiben, a társaságban és abban a környezetben találhatjuk meg, amelyben napról-napra élniök kell. Okolhatjuk tehát a nyilvános és magán intézményeket, a gyárak és műhelyek lakóit és a rossz útra tévedt munkásság nagy tömegét. Ezek a ráhatások, veszélyek és nehézségek pedig ellenálló képességüket föltétlenül gyöngítik, hiszen minden nap éreztetik erjesztő befolyásukat.

Világosan látjuk, hogy a munkásifjúság nagy része igen siralmas erkölcsi, családi, vallási és társadalmi viszonyok között él. És elég érthető is.

A 15-16 éves ifjú, aki minden előkészület nélkül, úgy szólván bevágódott az élet folyamába, nem ismerheti az élet igazi feladatait, keresztjeit, veszélyeit, örömét és bánatát. Minden további nélkül részt vesz minden rosszban jártas társai társalgásaiban és összejöveleiben, egyszóval engedni és alkalmazkodni kényszerül környezeté leköltő erőinek. Szülei és jóbarátjai hamarosan észreveszik, hogy rossz úton jár, hogy ezen az úton már nagyon is messzire haladt, de ki fogja jó útra téríteni, mikor ő maga sem lát tisztán a saját lelkében? Ő maga sincs tisztában azzal, hogy tulajdonképpen mi is történik vele? Már maga is látja, hogy ez így tovább nem mehet, de ki fogja neki megmutatni a rendes utat? Mit csináljon, hogy ismét minden rendbe iőjjön. Mitévő legyen tehát?

Cardijn szerint a munkásifjúság saját maga fejezte ki siralmas helyzetét ezekkel a szavakkal: Mi fiatal munkások és munkásnők vagyunk, ezért szükségképpen rossz útra kell térnünk és a bűn állapotában élnünk.

„Mégis milyen szép jövő vár írja Fallais minden egyes fiatal munkásra. Mindegyikük a dicsőséges örök életre hivatott. Legnagyobb részüket megkeresztelték és megbérmálták. Az Isten gyermekei és munkatársai ők. Szép hivatás vár rájuk már a földön is, mint leendő családapákra, mint leendő munkások, apostolok, misszionáriusok atyjaira. Joguk

van munkatársaik, munkatársnők, művezetők és munkaadók tisztelétére és megbecsülésére.

Az volna rendjén ha munkájuk lőkélésitené őket, de semmikép sem lehet bűnre vagy rosszra vezető alkalom, bármilyen legyen az a munka és bármilyen legyen a környezet amelyben munkálkodnak.

A munkakörülmények írja tovább Fallais - a fiatal munkásságnak válljanak nevelő, oktató és megszentelő eszköz. Ne tekintse senki a munkásnőt játékszernek, hanem a leendő édesanyját és egy boldog családkör királynéját tisztelje mindenki. Nagy életkérdések forognak tehát kockán.

II. Mi azonban e súlyos kérdések megoldása?

A katolikus munkásmozgalom megalapítója és megszervezője, meggyőződött arról, hogy a munkásifjúságot csak a munkásifjúság mentheti meg. Ez az igazság teljesen egyezik XI. Pius pápa szavaival: A fiatal munkások első apostolai mondja a Szentatya közvetlen apostolai, maguk a fiatal munkások lesznek. Ezt a célt tartotta szeme előtt Cardijn, mikor 1912-ben maga köré gyűjtött egy maroknyi jóra való fiatal munkást és velük megkezdte a munkásság nehéz helyzetének és szükségének tanulmányozását. Hamarosan arra az eredményre jutott, hogy a munkásság megsegítése és jóútra térítése nem abban áll, hogy a jobbérzésüket kivonja munkakörükből és eltávolítja romlott társaik környezetéből. Csak maradjanak ők továbbra is műhelyekben és a gyárakban, a rosszhírű munkásnegyedekben, de fejtsenek ott ki apostoli tevékenységet a Szentatya szándéka szerint.

Élkészítették tehát minden halogatás nélkül a munkatervet és rámutattak a munkásszervezet lényegére. Az 1912-ben megalapított J.O.C. néven ismert munkásszervezet lényege a következőkben foglalható össze: Fiatal férfi és női munkások szervezete ez, amely majd megszabadítja a fiatal munkásokat magukra hagyottságuktól és elhanyagoltságuktól. Szervezet, amely összetartja, oktatja és neveli a munkásokat és így lehetővé teszi, hogy egész életüket, egész környezetüket, sőt az egész munkásifjúságot katolikus elvek alapján szervezhessék át, építhessék újjá.

Cardijn nem olyan egyesületeket akart megalapítani amelyeknek külön-külön céljuk van és még különbözőbb eszközöket használnak a kitűzött cél elérésére. Olyan szervezkedést indított meg, amelyben a munkásifjúság megtanulja, hogyan segítsen saját magán. Megszereit a közös célok megvalósítására a munkatársaival való kölcsönös összefogást, az önségélyt és egymás támogatását. A katolikus munkásifjúság szervezete lesz tanítója és kísérője az egész dolgozó ifjúságnak, eltekintve attól, hogy gyárakban dolgozik-e vagy kisebb műhelyekben, a mezőn, vagy a bányákban, az irodákban vagy a bankokban. Egyszóval oly iskola lesz a J.O.C., amely megtanítja a munkásifjakat saját maguk emberré nevelésére és ezzel együtt új élet

teremtésére a gyárakban, műhelyekben, odahaza, irodákban, az utcán és mindenütt, a munkás egész életterén.

A J.O.C. kilüszölt célját el is érte. Milyen megható, vagy inkább megnyugtató látvány, amikor ötven-hatvan munkás — a tisztelendő úr rábeszélése nélkül magától értetődően — összefog és valamelyik lelkigyakorlatos házban 3-4 napos lelkigyakorlatokat végez.

Ez a szervezet nemcsak nevelője, hanem — mint mondtuk — segítője és mintegy gyámja lesz a dolgozó ifjúságnak. Kész anyagilag is segíteni a munkásságot. Ez a J.O.C. mivolta és lényege.

Ami a közigazgatást és vezetést illeti, jellemző, hogy az egész vezetőség és igazgatóság, tehát a tisztikar csak világi személyekből áll, akár helyi tagozatokról van szó, akár az országos szervezetről. De mégis, hogy az egész szervezetnek meglegyen Actio Catholica jellege, a szervezetet, valamint kisebb nagyobb tagozatait egyházi személy képviseli. Ő azonban megmarad lelkivezetőnek és a közigazgatásban nincs szava. Esetleg elláthatja a vezetőket és valóban el is látja jótanáccsal és főleg krisztusi szellemmel és gondolatokkal. Buzdítja és lelkesíti a vezetőket, de a közigazgatást csak világiak végzik. Természetesen intelligensebb és tehetségesebb munkások. Egyébként a J.O.C. szervezete nem különbözik más ilyen intézményekétől. Lássuk a belső szervezet megismerése után a J.O.C. eredményeit és sikereit.

A munkásmozgalom eredményei és sikerei.

Cardijn 1912-ben indította útnak a mozgalmat. A szervezkedés és a munka azonnal megkezdődött. A világháború alatt azonban minden tevékenység csökkent, csaknem megszűnt, mert a meglévő egynéhány munkásegylet tagjai hadba vonultak; sőt magát az alapító Cardijn-t is mint belga kémeket bezárták. A háború után azonban újjáéledt a mozgalom, 1919-ben már 300 példányban megjelenő lapjuk is van: „La jeunesse Syndicaliste” a címe. Közben új egyesületek alakulnak Bruxelles, Liège, Charleroi és egyéb fontosabb munkás központokban. Az 1921-ben megtartott munkáskongresszuson Charleroi-ban, 1000 fiatal munkás vett részt, a kongresszus eredményeként pedig 150 új egyesületet alapítottak meg 6 hónapon belül. Mikor azután 1925-ben Cardijn Rómába ment, hogy a Szent atyának hivatalosan beszámoljon munkatervéről, és a tervek megvalósítási lehetőségéről, megalakult hivatalosan a J.O.C., a Katolikus ifjúmunkás mozgalom. Ezekután nem afféle kis helyi szervezkedésről van szó, hanem az egész munkásság súlyos életkérdésének intézményes megoldása a cél. A mozgalom a Szentatya jóváhagyása után rohamosan kezd terjeszkedni Belgiumban és lassan a többi európai államban is, úgy, hogy 1932 decemberében már 26.000 az egyesületi tagok száma. Charleroi-ban és Liège-ben tartott munkáskongresszuson 1933-ban 15.000 munkás vett részt. Két év múlva pedig bruxellesi

munkáskongresszusnak már nem kevesebb mint 100.000 tényleges résztvevője volt.

A rohamosan fejlődő, nagyszabású szervezkedés nem kerülhette el az egyházi és világi előkelőségek figyelmét és ezen a kongresszuson több bíboros, érsek és püspök is résztvett, a világiak közül pedig a király képviselője, miniszterek stb. is voltak jelen. Az akkori miniszterelnököt, Van Zeelandot, annyira meghódította ennek a jó úton haladó és már is nagy sikereket arató szervezetnek munkaterve és a nagyszerű eszmék megvalósítása, hogy az őt üdvözlő szavakra így válaszolt: «Hallgatni akartam, de meg kell mondanom, hogy Önök jogosan beszélhetnek a Haza és az emberiség reményéről. Önök segítségére szükség van ezeknek a reményeknek megvalósításához! Az Önök módszere a legalkalmasabb és legbiztosabb a jelen idők súlyos élet-kérdéseinek megoldására.»

Ez a szervezet valóban sikerült, mert minden munkásközpontban ahol tagjai vannak, úgy anyagi mint szellemi szempontból, egész más életmódot és környezetet teremtett. Azt lehetne mondani, hogy bármihez kedjenek az egyesület tagjai és vezetősége, mikor a munkások megsegítéséről van szó, sikerül nekik. Mikor 1931-ben először kezdtek a munkanélküli kérdéssel foglalkozni, egy év alatt csak Bruxelles-ben, 800 munkatársukat helyezték el, az el nem helyezett társaik között pedig nagy mennyiségű élelmiszert és ruhát osztottak szét. Ezzel a pár elhelyezéssel igaz nem sokat segítettek a munkanélküliségen. Mivel pedig sokkal több munkaalkalmat nem igen tudtak találni, a szervezet azon van, hogy külön munkatáborokba gyűjtsön minél több munkanélkülit, ahol aztán ingyenes táplálkozásban, esetleg gyógykezelésben részesítik őket, sőt szereztek nekik ott egy kis munkát is, tehát kereseti lehetőséget. Így aztán elérték, hogy a munkanélküliek nagy részét megóvták az utcai lézengés bomlasztó hatásaitól. A munkatáborban tartanak nekik külön előadásokat és külön munkanélküli egyesületet alapítottak számukra. Ez szintén nagyon jól működik, 100.000 példányban megjelenő lapjuk is van, «Le jeune Chômeur» a címe.

A szervezet gondoskodik természetesen a beteg munkásokról is, attól eltekintve, hogy tagjai-e ezek a szervezetnek, vagy sem. A szervezetnek külön tagozata van, amely csak a betegek-ről gondoskodik. Segíti a betegeket anyagilag, ingyenes gyógykezeléssel és gyógyszerekkel, kórházak és szanatóriumi kiadások száz százalékos fedezésével és szép pénzbeli adományokkal. Segíti őket szellemileg is: imával, áldozatokkal stb. Felkarolja a beteg munkás testi-lelki ügyét.

A J.O.C. nagy sikereket ért el a munkásság lelkiállapotának javítása terén is. Különösen az úgynevezett «Campagne Pascale»-al tett sok jót. Ez szent propaganda szervezkedés, amelynek tagjai felkérlik és buzdítják a munkásokat a husvéti ünnepek megünneplésére... A szervezet tagjai valósággal el-
lepek husvét táján a gyárakat, műhelyeket, bányákat, irodá-

kat. külön e célra nyomott husvétii ujsággal és ezt széiosztják a munkások között, így pl. 1937 husvétján nem kevesebb mint 2.400.000 ilyen ujságot osztottak szét. És az eredmény? Milyen megnyugtató tény, hogy az a rossz hírű munkásság, amely csak lázongásra és súlyos következményű munkaszünetekre képes sokak szerint, igen nagy örömmel olvasta a husvétii ujságot, pedig arra hívták fel, hogy legalább husvétkor jó szentgyónás után vegye magához Isteni Munkástársát az Oltáriszentségben. A felhívás bizony nem volt falra hányt borsó, mert már abban az évben a munkások tizezreinél talált meghallgatásra, hogy a következő éveket ne is említsük.

A J.O.C. további sikerei közül említésre méltók a főszervezet keretein belül működő különféle biztosító egyesületek. De nagyszerű eredményt értek el külön a munkásoknak való rengeleg könyvvel, sok folyóirattal és füzetrel is. Az a kis tudósítójuk, amely 1919-ben még csak 300 példányban jelent meg, most 45-50.000 példányban jelenik meg. La jeunesse ouvrière címen és olvasóinak száma meghaladja a százezret.

S végül örömmel megállapítható tény, hogy ma már Európa csaknem minden államában létesülnek éppen a J.O.C. szabályait és módszerét követő munkásegysületek. Jelenleg a legtöbb egyesület Franciaországban, Svájcban, Luxemburg és Angolországban van. Rohamosan terjed azonban az Európán kívüli államokban is, különösen a belga Kongóban, Tunishban, Algirban, Marokkóban és Amerikában. Ez nem is csoda, hiszen alig múlik el nap írja Fallais - hogy meg ne látogatná a bruxellesi általános központot néhány vidéki és külföldi látogató, egyháziak és világiak egyaránt, hogy így ők is hozzájáruljanak a munkáskérdés nehéz és már nagyon is súlyossá vált megoldásához. Nálunk is hasonló bár nem teljesen meg egyező módon próbálják megoldani a sürgős munkáskérdéseket. Bár nálunk most még minden a forrás állapotában van.

Jelenleg éppen azok az országok, ahol ezek a Krisztus tanítása alapján szervezett munkásegysületek dolgoznak katonai megszállás alatt vannak. A megnemszállt francia területen működő J.O.C. áldásos, emberszerető, nemzetnevelő és országépítő tevékenységéről pedig épp az utóbbi időben számolt be a Magyar Katolikus Aktio. Jövőre, 1912-ben lesz harminc éves a J.O.C.

Fr. Ferenc.

Szeressük a missziókat.

(Missziós-vasárnapi elmélkedés.)

Az elmúlt néhány napon buzgón és bensőségesen imádkoztunk, hogy minél előbb teljesedjék Krisztus Urunk jövenvendőlése az egy akolról és egy Pásztorról. Ma az egész Egyházban felhívták a hívek figyelmét, nyújtsanak segítséget a pogányság sötétségében tévelygő emberlestevéreinknek. Szükséges, hogy mindannyian öntudatára jussunk, főképen ma, hogy katolikus papok vagyunk, egy világegyház papjai, hogy hivatalunk lényegénél fogva igenis közünk van az Egyház misszióhoz. Sőt kötelességünk, szigorú lelkiismeretbeli kötelességünk törődni vele, és pedig minden rendelkezésünkre álló módon, a legbephatóbban foglalkoznunk kell a katolikus hit és Egyház elterjesztésének legszentebb ügyével, a missziós munkával.

Amikor a missziókról hangzik el a szó, elmaradhatatlan az ellenvetés: miért beszélünk mindaddig misszióról, amíg itthon is valóságos pogány missziós munkára van szükség? Inkább tegyük hát előbb itthon elevenné, virulóvá a meglévő hitéletet, és csak azután fordítsuk a fölösleges erőket a távolabbi területek meghódítására.

Nem, világért se gondolkozzunk így! Az okos szeretetnek meg van a maga rendje. Nem a legközelebb kínálkozó jócselekedeteket kell előnyben részesítenünk, hanem a legszükségesebbeket. A legnagyobb és legszükségesebb pedig a hit kegyelme. Tehát az ebben szükölködőket kell először megsegíteni... Krisztus Urunk az Utolsóvacsorán imádkozott érettünk: Óérettük könyörgök, Atyám, akiket nekem adtál. Tartsd meg őket a Te nevedben, óvd meg őket a gonosztól, szenteld meg őket az igazságban. Ez volt az első imádsága — érettünk, papjaiért. De rögtön követte a másik — mondhatjuk a misszióért: Nem csupán óérettük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő szavukra hinni fognak bennem. Tehát mi, papjai és a megtérők egymás mellett következünk a halálba induló Megváltó imádságában. Ha kérdezné tőlünk a Mester, vannak-e már olyan lelkek, kik a mi imádságunkra, a mi szavunkra hisznek Benne, nem kellene-e szégyenkezve hallgatnunk?... Messze, nagyon messze esik Jézus gondolatvilágától, az apostoli szellemtől az a pap, aki nem érzi szükségét annak, hogy általa is terjedjen a hit világossága.

A missziók kérdésében is legyen példaképünk Szent Pál, a katolikus pap mintaképe. Amióta fellángolt benne a Krisztus ügye iránti lelkesedés tüze, nem tudott nyugodni. Hallja a macedón férfi kiállását: -Jöjj át Macedóniába és segíts rajtunk!

És miután látta ezt a jelentést nyomban igyekezett elindulni Macedóniába abban a biztos tudatban, hogy Isten hívja, hogy hirdesse azoknak az evangéliumot. (Ap. esel.) Ma is felhang-

zik a szerencsétlenek kiáltása, és hallják is ezerszer és ezerszer a missziónáriusok ezt a forró vágyódást, esdeklő kiáltást: atya, jőjj minél hamarább! Addig is küldj hozzánk hittérítőt, nem akarunk pogányokként meghalni...!

Krisztus teste vagytok és egyenkint tagjai. A tagok egymásért kölcsönösen szorgoskodjanak! A nemzetek Apostolának ez intelme elsősorban nekünk szól. Mert az Egyház kizárólagosan nem mostani tagjaiért van, hanem minden emberért. «Elmenvén tanítsatok minden nemzetet megtartani mindazt, amit meghagytam nektek...»

Az Egyházat alapító Krisztus szellemében tanítanak késői földi helytartói is. «Maximum sanctissimumque omnium catholicorum operum est opus missionum.» Legszentebb és legmagasztosabb feladatunknak hirdetik az Üdvözítő végrendeletének végrehajtását. «Omnes fideles pro omnibus infidelibus!» hangzik a pápa felhívása. Ti mindnyájan, kik a Megváltás ajándékának részesei vagytok legyetek azon, hogy testvéreiteket is ugyanazoknak a kegyelmeknek részeseivé tegyétek» szólít fel minden katolikust a Missziós pápa, a Summi Pontificatus apostoli körlevelében. És kiknek szól előbb és inkább minden egyes pápai felhívás, mint nekünk, papjainak, katonáinak? Még a papok, szerzetesek között is elsősorban nekünk. Szent Ferenc fiainak kell meghallgatnunk és lelkesen megtennünk. Csak így lehetünk az apostoli és katolikus Férfi hűséges követői. Hisz tudjuk, mennyire szívügye volt Atyánknak a hitetlenek megtérítése. A keresztes háborúk idején is úgy gondolkozott, hogy többet használ Krisztus dicsőségének, ha az Egyház tagjaivá teszi a pogányokat, mintha erőszakkal leigázzák; vagy elpusztítják. Atyánkat elsősorban Krisztus iránti szeretete sürgette a lelkek megmentésére irányuló fáradozásaiban. Nem tudta, nem akarta elviseini a gondolatot, hogy az Üdvözítő drága vérében megváltott lelkek elpusztuljanak. Ezért indult maga is útnak, ezért küldi szét testvéreit is a különböző népek közé. Fiai megértették forró óhaját. Örömmel tettek annak eleget. Nem félték a rájuk váró veszedelmektől és haláltól. Lelkesedésükben átérezték a «caritas Christi urget nos» jelszó lendítő erejét. Missziós szeretetük eredménye volt a XV. században a Fraternitas Sancti Francisci, melynek tagjai a missziónáriusok mindennemű anyagi szükségletének fedezésére kötelezték magukat... Ha tehát igazi fiai akarunk lenni szeráfi Atyánknak, meg kell kedvelnünk a missziós gondolatot és tennünk is kell érdekében.

Mit tegyünk, miben segíthetjük a missziók ügyét? Sajnos sokszor az a téves felfogás a missziók megsegítéséről, hogy csak azok tehetik meg, akik földi javakban, gazdagságban bővelkednek. Nem, nem az anyagi a legfontosabb jámogatás. Természetesen, kell ez is, de nem kizárólagosan. Legsürgősebb feladatunk, hogy imádkozzunk a missziós munka sikeréért. Mgr. Favier, Feking püspöke mondotta: trappisták kellenek

nekem ebbe a helytartóságban. Én azt akarom, hogy tartózkodjanak minden külső szolgálattól, hogy semmi se vonja el őket az imádság, a vezeklés és szentgyakorlatok végzésétől. Mert tudom, milyen nagy segítséget jelent misszionáriusainknak egy buzgó imádkozókkal telt kolostor... Tíz imádkozó kármelita — hangoztatta Kokinkina egyik püspöke — nagyobb segítségre lesz, mint húsz prédikáló misszionárius.

Tehát imádság, vezeklés a leghathatósabb segítség, melyre a hittérítőknek égető szükségük van. Jézus mondotta szolgálójának Benigna Konzolátának: «Jegyese, áldozatokkal adhatsz nekem lelket. Mindíg áldozati állapotban kell lenned. Semmittevással nem lehet lelkeket menteni. Hogy megmentsem a lelkeket feláldoztam magam a kereszten. Nem kívánok ily nagy dolgokat, nem, csak egy szót, melyet visszatartasz, egy tekintetet, melyről lemondasz, egy gondolatot, melyet elutasítasz. Szóval mindent, ami önmegtagadással jár.» Legjobban tehát imádság kell a misszióknak. Szükségesebb és fontosabb, mint a pénz, mint a sajtó, és propaganda. Imádság nélkül nem remélhetünk komoly eredményt és tartós sikert.

Azután mindnyájan az «Unio Cleri pro Missionibus» tagjai vagyunk. Mint minden egyesületnek, ennek is meg van a célja és szabályzata. Célját jól ismerjük: a pogány népek megtérítésének vágyát akarja felgújtani a papok lelkében, hogy rajtuk keresztül az egész keresztény világ buzgósággal teljék el a katolikus missziók iránt, így az Egyház részt vegyen Krisztus országának elterjesztésében az egész világon. E magaslatos céljának eléréséhez meghatározza az alkalmas és szükséges eszközöket is: a) A tagok buzgón imádkozzanak a Mindenhatóhoz, hogy a szent missziókat és az érettük kifejtett munkásságukat sikerrel áldja meg. b) Ismereteket szerezzenek a missziókról és mindarról a dologról mely az Isten országának főként a pogányok között való terjesztésével összefügg. c) Megbeszéléseket és összejöveteleket rendeznek, amelyeken kölcsönösen felvilágosítják egymást a misszió szükségéről, és egymást buzdítják támogatásukra. d) A katolikus családokban ápolják a missziós hivatásokat, mégpedig nemcsak a misszionárius-papi hivatásokat, hanem a misszionárius-papok kisegítőinek hivatását is, férfiak és nők között egyaránt. e) A hívek figyelmét minden alkalmas eszközzel felhívják a hitterjesztés nagy és fontos művére, valamint rámutatnak a különböző módokra, ahogyan a missziók szükségén segíteni lehet. f) Ugynevezett missziós ünnepélyeket és kongresszusokat rendeznek, amelyek nagyon alkalmasak arra, hogy a hívek érdeklődését a misszió felkarolására felkeltsék és növeljék...

Mind e kötelességünk jó teljesítéséhez azonban szükséges, hogy minékünk is erős meggyőződésünk legyen a missziók fontosságáról. Mert hogyan győzzünk meg másokat, ha mi nem szeretjük, nem lelkesedünk értük? «Qui non ardet non accendet». Ennek meg előfeltétele, hogy imádkozzunk érettük, hogy

ismerjük meg a missziós munkát. Mert, ha megismerjük azt az áldozatos munkásságot, az Isten országának terjesztéséért folyó hősi küzdelmet, szükségképen érdeklődni fogunk iránta, lelkesedéssel és szeretettel fogunk érte dolgozni, imádsággal, áldozatokkal — de lelkes szeretettel — Krisztus Urunk és a lelkek iránti szeretetből, az Egyház iránti hálából. Így fogjuk hathatósan megvalósuláshoz segíteni szeretett Megváltónk jövendölését: „Egy akol lesz és egy Pásztor!”

Fr. Mihály.

Értékbölcseleti istenérv az abszolút igaz és az abszolút jó nyomán.

Lehetetlen, hogy éljen józaneszű ember a földön, kinek lelke mélyén legalább egyszer életében valamilyen formában meg ne rezdülne a nagy kérdés: van-e Isten?

Van-e Isten?... Olyan kérdés ez, melynél fontosabb, mindent átfogóbb, egyéni és közös érdekekét leginkább érintőbb nem létezik. Az emberi gondolkodásnak története legalább is ezt igazolja. Ha e kérdést tárgyilagosan megoldottuk, megértünk mindent, ellenkező esetben pedig értelmetlen céltalan életünk.

A nagy többség megnyugszik néhány mondatból álló, szívbemarkoló, rövid eszmefuttatáson is, de akadnak olyanok, kik nem átalanak hosszú évek fáradságos munkája árán egy egész bölcseleti rendszert kidolgozni csak hogy lelküknek e kínzó kérdésére és az ebből következő újabb kérdés-láncolatra legalább az ő szemükben -- kielégítő választ kapjanak.

Az Isten létét bizonyító érvek száma nincs megszabva. Bárki megkísérelheti, hogy új istenérvet állítson fel, csak feleljen meg érvelése a követelményeknek; legyen újkeletű és logikus.

Az értékbölcseleti istenérv arra a tapasztalati tényre támaszkodik, hogy az emberi szellem szünni nem akaró nyugtalansággal igyekszik mindent végső mivoltában megismerni, mert ennek segítségével valamiképp közelébe akar férkőzni a kiolthatatlan szomjával óhajtott, de még el nem ért boldogság eszméjéhez.

Gondolatmenete röviden ez: van *abszolút* és *autonom* értékrend, melynek létformája az *érvényesség*. Ámde az elégséges megokolás elve alapján ennek okát kell keresni, mivel önmagát megokolni képtelen. Oka pedig csak egy *világjelenti* abszolút *szellemi* Való lehet, kiből a lét és az érték *egybeolvad*. Ez az abszolút szellemi való pedig csak Isten lehet. Tehát van Isten!

I. Van abszolút és autonom értékrend, melynek létformája az érvényesség.

A) Hogy van külön értékrend, leginkább a mindennapi tapasztalatra támaszkodva tudjuk kimutatni... Érző, gondolkodó, mindig valami után törekvő lények vagyunk. Éppen ezért, nem tudunk élettelen tuskó gyanánt megmaradni a benünk viharzó és a körülöttünk hullámzó világgal szemben. Személyiségünk független középpontként áll e két világ küszöbén és nem elégszik meg azzal, hogy e két világ dolgairól — legyenek azok akár elgondolások, érzelmek, vágyak, mondások, tettek vagy bármiféle tárgyi valóságok — csupán az érvtelen hideg szavát hallasa: ezek léteznek, hanem a legalapvetőbb módon más, sokkal bonyolultabb magatartást is tanúsít velük szemben: értékeli őket. Például igaznak mondjuk a beszédet, elismerjük embertársunk viselkedésének erkölcsi jóságát és szépnak tartjuk a nagy természetet.

A dolgokon tehát a léten kívül felfedezünk valamit, ami egészen más, a léttől különböző mozzanatot kölcsönöz nekik és ez: az *érték*. Ezáltal megkettőződik előttünk a világ. A létezők világa mellett egy másik: az értékek világa is feltárul. Ennek benső tagozódása a következő: közvetlen tapasztalatunk alá esnek a tárgyiasult értékek. Ezek, aszerint, hogy a szellemi valók elérendő célként vagy csak alkalmas eszközként jelennek meg cél- vagy eszközértéknek nevezhetők. Mindezek felett állanak az abszolút és autonóm értékrend tulajdonképeni alkotó elemei: a *tiszta* vagy *abszolút* értékek.

A teljes értelemben vett, önálló főértékek azok, melyek a szellemi valók számára úgy jelennek meg, mint törekvéseiknek, tevékenységeiknek föltétlen tartalma és normája, mint célkitűzéseik végső csillagai, mint értékelő magatartásuk változhatatlan zsinórmértéke és megvesztegethetetlen bírója.»¹⁾

Ezek három csoportra különülnek: a logikai (igaz-téves), az etikai (jó-rossz) és az esztétikai (szép-rút) értéktartományokra.

B) Önként adódik a kérdés: hogyan és hol van az értékek világa? A lét mérhetetlen világában a létezés módozatai szerint négy féle létrendnek körvonalai bontakoznak ki a vizsgálódó elme előtt. Létformájukkal együtt a következők lennének: a *tapasztalati* az érzéki megtapasztalhatóság révén, az ennek gyökerét képező *metafizikai* az érzéki megtapasztalhatóság fölött álló valóságával, a csupán fennállása által létező *eszmei* létrend és az *értékrend*.

Erről az állítják, hogy van ugyan léte, de nincs létezése: vagyis egy egészen sajátos módon, az *érvényesség* által van. Azt jelenti ez, hogy az érték mindig és mindenütt érvényesülni akar. Amivel figyelmünket magára vonja, a létezés rendjével szemben tanúsított szokatlan nagy szerepet játszó tulajdonsága: az *értékszólítás*. Két fajta ez: eszmei és normatív. Eszmei anynyiban, amennyiben rámutat a valóságos életállapottal szöges ellentétben álló eszmei, ideális állapotra, mivel helyesebb, értékesebb volna ha a valóság ilyen lenne. Sőt ilyennek kell is

lennie. Ezt írja elő a normatív értékszólítás, amikor szabályokat állít fel a cselekvés számára, hogy ne maradjon az pusztán csak eszmény, hanem mihamarabb megvalósult állapotú váljon. Ezért nem elég csak megismerni az értéket, hanem el is kell ismerni érvényét. Mert a feléje közeledőnek bizonyos méltóságot mutat, mely arra szólítja azt, hogy vállalja el őt, de nem azért mert neki tetszik és mert kedvtelése most úgy kívánja.

C) Ez az érvényessége által fennálló abszolút és autonom világ a következőket zárja magában:

1. Az értékrend független a létezők rendjétől: vagyis az értékek érvénye független az értékhordozótól és az értékismérlő alanytól — *abszolutság*.

2. Létét nem kapta más létrendtől, hanem önmagában is fennáll és saját törvényszerűségének hódol — *autonomság*. Ezért,

3. örökkévaló és változatlan.

1. Abszolutságát úgy tudjuk legjobban bizonyítani, ha sorra járjuk a két értéktartományt.

a) Három féle igazság van: ontológiai, logikai és morális. első az ontológiai, mert már előzőleg ki kell egyeznie a dolognak a maga eszméjével és csak azután ismerheti fel az értelem ezt a megegyezést és csak legvégül jöhet ennek az ismeretnek másokkal való igaz közlése. Ámde a dolgok tőlünk függetlenül léteznek és felelnek meg eszméjüknek. Tehát áll a régi megállapítás: az igazságot az értelem csak felfedezi, de nem alkotja... Ezért nem az igazság igazodik az emberhez, hanem az embernek kell az igazság hatalma előtt meghódolnia. - Bármiféle értelem is legyen a világon, ha végtelenül felette áll is az emberi értelemnek, az igazságot annak is el kell fogadni, mert a nagy világban mindenütt az igazság törvényei uralkodnak.

b) Minden cselekedet célja valami jó, mert a cselekedetet mozgató akarat tárgya a jó. Ez pedig a boldogságot kiolthatatlan szomjjal óhajtó lélekből forrásozik, mint annak egyik képessége. De az a tapasztalat, hogy a nyugtalanul hajszolt célok kielégítetlenül hagyják a lelket, következtetni enged egy elérhetetlenül messze álló jóra. A lélek tehát nem ezt vagy azt a jót kívánja, hanem a jót magát. Viszont az ideiglenesen élvezett boldogság élet veszi annak a kételynek, mely szerint a léleknek ez a vágya nem volna más, alaptalan, beteges vak ösztönnél. Tehát kell valahol — tőlünk függetlenül — lennie egy jónak, mert csak törtetés után és érezzük vele szemben tehetetlenségünket.

Az erkölcsi jó kérdésében pedig elég az erkölcsi rend függetlenségére hivatkozni. . . Lelelkiismeretünk két alapvető módon szól hozzánk: tedd a jót, kerülj a rosszat! Mi az a jó és mi az a rossz? Ha ellene cselekszünk szükségképpen hallatja rosszalását és nem kerüli el furdalását. Viszont a jó tett esetén — bármily nehézségek árán valósuljon az meg — mindig a megnyugvás érzete tölt el bennünket. Tehát tőlünk függetle-

nül van egy olyan érték, ami önmagában megéri azt, hogy szerintünk cselekedjünk, ellenkezője pedig az értéktelenség, amit kerülnünk kell...

Magukban az erkölcsi parancsokban oly értékeséget fedezhetünk fel, mely azt a meggyőződést támasztja bennünk, hogy azok nem azért értékesek, mert egy felsőbb akarat alkotásai, hanem azért alkotta így a felsőbb akarat, mert már önmagukban értékesek... Céleszme nélkül, csak úgy találmra alkotni nem vall felsőbbiségre.

2. Autonomságát — igaz, csak burkoltan — az a régi skolasztikus felfogás bizonyítja, mely szerint a lét és az érték egymással felcserélhető. Az «ens» egyúttal «verum» és «bonum» is. Ezzel azt akarták kifejezni, hogy csak úgy létezhet valami, ha megfelel értékeszméjének. De ebből már az értékeszme előbbrevalósága tűnik ki. Így minden, ami létezik alá van vetve az értékeszmének. «Érték és lét között tehát nem az a viszony áll fenn, hogy az érték előfeltétele a lét, hanem megfordítva: az érték előfeltétele az értékes létezőnek.»²⁾

3. Mindebből nyilvánvaló, hogy az igaz és a jó mindig és mindenütt változatlan érvénnyel bírnak és nem ők szorulnak miránk, hanem nekünk kell hozzájuk igazodni, ha szellemünk-höz méltó életet akarunk élni.

II. Előttünk áll tehát, mint egy titokzatos istenség a maga abszolút és autonomságával az idő és tér felett uralkodó értékek világa. A létezők létének előfeltétele, a szellemi valók felé pedig állandóan sugározza kettős: eszmei és normatív értékszólitását. De újra csak felvetődik a kérdés: megtudja-e elegendőképpen okolni önmagát, vagy tovább kutassunk?

E mellett van még egy másik probléma is. Az értékelés tényben három tényező szerepel: az érték eszme, az érték hordozó és az értékelő alany. Ezek teljesen különállóak ugyan, mégis csodálatos összhangban vannak egymással; az érték hordozó arra van hivatva, hogy rajta érték valósuljon meg, az értékelő alany pedig érték eszme nélkül képtelen értékelni. A kérdés tehát az, mivel magyarázható meg e három külön álló elemet egybefűző összhang?

Az első kérdésre azt kell felelnünk: képtelen a követelménye kellett elégségesen megállni helyét. Van ugyanis egy sebezhető pontja: az *értékelhetősége*. Abszolutsága ugyanis csak abban áll, hogy független a tényleges értékeléstől, de nem attól, hogy egyáltalán értékelhető legyen, mert értékelés nélkül érték nincsen. Így az érték rend legmélyebb mivoltában gyökeredzik, hogy értékelhető. Ezt pedig önmagától nem nyeri. Mivel pedig nem zárja önmagában teljes megokolását, megokolóra szorul.

III. Ennek a megokolónak pedig — tekintve az értékrend alkatát — a következő tulajdonságokkal kell rendelkeznie: világfeletti, örök és változatlan értelmes Lény, kiben a lét és érték teljes *egymásbaválása* van meg.

Olyan lénynek kell lennie, kiben a teljes lét és teljes érték egybeolvad, mert csak így simul el e kettő között az ellentét.

Közülük egyik sem előzheti meg a másikat; az érték előfeltétele a létezésnek, viszont érték sem lehet végeredményben értékelő létező nélkül.

A létne kletteljesebb birtokosa; a többi létező teremtés által csak tőle kapja létét, de úgy, hogy megfelel az ő elgondolásának, eszméinek, amik nem mások, mint legbensőbb mivoltának külső kivetítődései. Megoldódik így az a nehézség is, hogy az értékeszmék látszólag neki is felette állanak, amennyiben őt gondolkozásában és alkotásában irányítják. Az ő legbensőbb mivoltának mozzanatai ezek, azért koránt sem jelentenek korlátozást számára, hisz van e szabadabb valaki annál, ki benső mivolta szerint élhet?

Megoldódik végül az összhang problémája is: a teremtett létbe anyagi és formai fogékonyságot oltott bele az értékek iránt. Ez azt jelenti, hogy egyrészt értékhordozó, másrészt értékismérő és értékvállaló tud lenni.

De ennek a megokolónak nem csupán az elgondolásban, hanem valóban is léteznie kell. Ebben eléggé biztosít bennünket az a tény, hogy még soha sem találtak okozatot megfelelő ok nélkül. Ismerjük az okozatot, nagy vonásokban meghatároztuk okozóját is. Eldönthetjük azt is, hogy ilyen megokoló csak egy lehet, mert szembe kell nézni azzal a kérdéssel is, vajjon az egyes értéktartományok nem követelnek-e külön-külön egy-egy abszolút Lényt megokolóul? Mert ma általánosan elfogadott és fenomenologiai megmutatással szabatosan igazolható tétel, hogy az értéktartományok önállóak, egyik sem vezethető vissza a másikra.³⁾

Az egy abszolút Lény elegendősége mellett a következő meg gondolás szól. Az értéktartományok — minden önállóságuk mellett sem állnak teljes elszigeteltségben egymás mellett, hiszen egy közös helyen: a létezők világában oly bonyolult módon érintkeznek, hogy hasonlattal élve az értéktartományok mindegyike külön ország, de egy birodalom, melynek tartományait sok közös út és üzem köti össze.⁴⁾

Igy tehát némiképp mégis csak egységet alkotnak. Pauler ezt úgy gondolta: hogy önérdelkeink csak aspectusai egyazon ös-értéknek, amelyet ha a mi emberi elménk nem is képes felismerni, azt egy mindentudó elme nyilvánvalónak látja.⁵⁾ Különben is a több teliesen megokoló abszolút Lény ellentmondás. Ezt az egy abszolút Lényt mi röviden Istennek nevezzük. Tehát van Isten!

Nem mulaszthatjuk el, hogy befejezésül a gyakorlati élet számára néhány következtetést le ne vonjunk. Be kell látni, hogy az igazság megismerésében nincsen helye semmiféle szubjektívizmusnak vagy relativizmusnak. Egvedüli helyes álláspont ebben a kérdésben csak az objektív realizmus lehet. Az erkölcsi rendet illetőleg pedig csak a heteronom és nem az autonom etika van hivatva döntést hozni. Mert miként létünket nem bírjuk magunktól, úgy nem vallhatjuk sajátunknak szellemünk értékességet felismerni és vállalni tudó képességét. Ugyazin-

tén nem agy-munkánk eredményei azok a fenkölt eszmék sem, melyekkel oly elégtelen szoktunk néha kérkedni. Ezeket felülről kapjuk és a Teremtőnek megvannak a maga tervei vele: azt akarja, hogy életelgondolásunk nemesebb veretézést kapjon az objektív idealizmusban.

Megtörténik ugyan, hogy emberi elvakultság folytán az értékesség pusztá ábrándnak tűnik csupán, hisz a gyarló természet irtózik az értékek követelte megerőltetéstől. De okulva a tapasztaltakon hiszünk abban, hogy előbb utóbb, ha lassan is, de biztosan eljut az emberiség, -- talán egyes nemesebb lelkek áldozata árán, -- abba a szebb, nemesebb állapotba, ahol úgy az egyéni, mint a közösségi élet békésebb megoldást talál.

Fr. Aurél.

- 1) Schütz Antal: A bölcsélet elemei. Bp. 1940. 386. l.
- 2) Pauler Ákos: Bevezetés a filozófiába. Bp. III. kia. 245. l.
- 3) Schütz i. m. 387. l.
- 4) U. o.
- 5) Pauler i. m. 249. l.

FORRÁSMUNKÁK:

1. Schütz Antal: A bölcsélet elemei. Bp. 1940.
2. Pauler Ákos: Bevezetés a filozófiába. Bp. III. kia.
3. Kornis Gyula: A lelki élet. Bp. 1917. II. köt.
4. Bognár Cecil: Értékelmélet. Bp. 1924.
5. Bangha Béla: Istenhit és istentagadás. Bp. 1924. II. kia.

Esak esöndesen...

*Kormosak a néma ják.
Az éi puha fátylát nem tépi a szél.
A csend mesélne tán bűbájos csodaregét,
Ha bősz komondorok elnyújtott mély ugatása
Nem zavarná szél
A mesét dúdoló csendmanók álomcsapatát.*

*Nem messze a város elnyúlva, sötéten
Mint nagy, fekete macska: dorombol.
Fölötte néha néma villanás parázslík.
Egy barna felhődombról
Lefordult a Göncölszekér a Tejút árkába:
Lesodorta könnyű káprázat-karamból.*

*A képzelet-valóság lassan ködbe dermed.
Az álom Csendesóceánja mindent elborít.
A mélyben kóvályog csak néhány
Eltévedt fénysávpólip...*

Fr. Attila

A szonáta.

Az utolsó akkordot fejezte be épen P. Konstantin. Végre ez is kész lett. Áhítattal becsukta a kottafüzetét s az ablakhoz ment. Kinyitotta. Friss levegő ömlött be a szobába. Semmit sem árult el az idő abból, ami még néhány órával előbb történt. A tenger elszabadultan, bőszerűen tombolt, dühöngött. Egymás hegyén-hátán buktak le irtózatossággal a sebészen rohanó hullámok s amelyik még ki tudott verekedni a partig, mennydörögve szikrázott neki a hullámtörőnek, hogy úgy látszik, mint valami zápor. S ebbe a vad dulakodásba bele-bele villant egy-egy villám, hogy néha kísértetszerű lilára, kékre fesse a szürke, őrzöngő tengert. A villámlást azután fülsiketítő robbanás követte. Ég és föld, felhő és víz rettenetes erővel reszketett, rohant, üvöltött két napon keresztül.

Most már ennek is vége. A tenger, mint valami ezüstös szőnyeg remegett, csillogott szelíden a kék ég alatt s valahol a messzeségben összeölekezett az égbolttal. Az aranysárga, eltűnni készülő nap végigesókolta az egész világot s valami nyugodt, csendes, önfeledt nyihenés ülte meg Várnát.

Egész Várna s a tenger is idelátszott a kolostorba, amely a hegy egyik beugróján épült. Azt regélik, hogy valamilyen tengeri óriás ezer évvel ezelőtt egyik éjjel végigjárta Várnát s ez a beugró az ő lábnyoma. Itt húzódott meg a szegényes kis kolostor. Még a XIV. században épülhetett. A mellette lévő kis kápolna rozszant tornyában lévő elmosódott emlék legalább is erre engedett következtetni. A szegényes kis házban hárman laktak: P. Quárdián, P. Konstantin és Fr. Boleszláv.

P. Konstantin nagy zeneszerző. Miséit, énekeit, kisebb-nagyobb zenedarabjait ismerik egész Bulgáriában. És bár jól ismerik a darabjait, őt magát nem ismeri senki. A nagy zeneszerző ismeretlenül, névtelenül húzódik meg a ferences kolostor csendjében. Nem is akarja, hogy valaki is tudjon róla valamit. Különösen honfitársai ne tudjanak róla semmit.

Most egy szonátán dolgozott. Szonáta volt minden vágya. Egy szonátába belesűriteni az életét: az elkeseredését, egyedüliségét, a megnemértést amivel úton-útfélen találkozott. Eddig hármibe kezdett, rendtársainak nem tudott tetszésére tenni. Eleinte nem adta fel a küzdelmet. Győzte az iramot a mindinkább eléje tolaikodó másik énjével szemben, amelyik egyre az elzárkózást sürgette. Sőt nemcsak az elzárkózást, hanem többet, maga sem tudta még mit és hogyan, csak érezte, a lelke közel van a kirobbanáshoz. És akkor elhatározta, hogy megírja ezt a szonátáját. Eddigi darabjaival szemben ezt a művel

zongorára írta. Zongora! Minden vágya az volt, hogy egyetlen szerzeménye legyen legalább, amelyet zongorán is előadhatnak. Zengő, szakgatott, ideges, tépett hangjaiból érezzék ki az a szenvedély, az az ütem és várás, és az a sok kérdés, amely benne feleletre vár.

Mert sok kérdés éget P. Konstantinban. Mielőtt a ferencesekhez belépett; orvos volt, amellet zeneszerző. A teológiát Párizsban végezte, bejárta Amerikát, Ausztráliát és most ide-tették Várnába. Nem is a városba, hanem ebbe az eldugott kis barlangba. S itt van már nyolc éve. Igaz ugyan, hogy szeretik őt. Nyáron örökké szól a csengő, mert a nyaralók egész serege keresi föl P. Konstantint. De ő nem ezt várta. Ő nagyvonalú életet keresett. Várta, hogy majd az egyetemre hívják Szófiába. Vagy a nagy szófiái assumptionista székesegyház karnagya lett volna. Most mindezek helyett Várnában várja, hogy egyszer őt is fölfedezzék.

Most már kész volt a tervvel. Fölviszi Szófiába a szonátáját s személyesen kéri meg a tartományfőnököt, hogy nyomassa ki, de most már névszerint is. Ezt azután mindenütt játszani fogják s megkezdi majd művészi pályafutását. . . .

Büszkén, karbafont kezekkel nézte a tengert. Valami hatalmas öntudat járta át bensőjét. «Ne féljete, én meggyőztem a világot. — biztatgatta magát az Evangélium szavaival. Érezte, hogy ez sikerülni fog. S már előre örült az eredménynek. Nagy örömeben a kápolnába sietett. Hálásan imádkozott a szonátáért. . . .

* * *

Ave — felelte a kopogtatásra a tartományfőnök. Már vártam P. Konstantin. Nagyon örülök, hogy eljött. Hiszen, amit levélben kért, ha személyesen mondom meg az engedélyt, mégis csak több örömet okoznék vele. Elsősorban köszönetet kell mondanom, hogy olyan kedves volt és hívei között lelki csokrot gyűjtött névnapomra. És hallom, nagyon szeretik ott Várnában. Higyje el P. Konstantin, ennél nagyobb örömet nem okoznak nekem, mint mikor jót mondanak az én kedves fiaimról. De térjünk rá magára a tárgyra.»

Itt megállt egy kissé. Fáradtan húzta végig sovány újjait ráncos homlokán. Mintha kissé megremegett volna a hangja. Hiszen most nagy próba következik, gondolta magában. Csendesen, atyai gyöngédséggel folytatta:

«P. Konstantin! Tudja, milyen szívesen osztozom örömeiben. Mert fiaim öröme az én örömöm is. De a fájdalomban is egyek vagyunk mindig. És látja P. Konstantin, itt az erény értéke. Egyelőre nem fog megérteni. Talán igazságtalannak is tart. De tudom, hogy csak egyelőre. Mert azzal, hogy most nem engedem meg azt, amit kér, megnyitom önnek az utat a többre, jobbra, szebbre. Ne utasítsa el ezt a keresztet. Nem tudhatja, nem kaphat-e valami nagyszerű, valami fölségesebb látókört, ha megadással, türelmesen várja, míg az első nehézségen

átesik. Először minden nehéz, tudom. De csak később látjuk, hogy nehézségeinkkel új végtelen távlatú utat nyitottunk magunknak boldogulásunk felé...»

A végét már nem is hallotta P. Konstantin. Hirtelen a fejében olt kavargott minden: örök élet, boldogság, szonáta, tartományfőnök, egyetem, Várna s aztán újból az egész. És pillanatok alatt megfordult agyában ez az egész körforgás. Először nem tudott szólni semmit. Hirtelen megtörölte gyöngyöző homlokát. Aztán a tartományfőnök kezét megragadta és megcsókolta.

Még aznap hazament Várnába a délutáni gyorsvonattal...

* * *

Másnap reggel frissen vidáman sietett a konyhába P. Konstantin. Utközben a P. Quadiánnal találkozott össze:

«Üdvözlöm kedves P. Konstantin. Már haza is jött Szófiából? Bizonyosan sok sikerrel járt, mert látom, ragyog az arca az örömtől. Mikor nyomják ki a szonátát?—»

«Soha!» -- felelte P. Konstantin. «Többé nem írok semmiféle muzsikát. Miért? Mi a célja? Nekünk más úton kell járnunk. Mi nem vagyunk művészek, tudósok, hírnévre vágyók, mi -- szentek vagyunk. Nem mondtam le a muzsikáról. Csupán kihelyeztem földiességemből a másik, a szebb világba. Okoljuk meg tetteinket, sokszor másképp cselekszünk. Sokszor a szív értékei kevesek azokért a nagy értékekért, amiket számunkra rejtegel a hit nagy világa. Napsugárra volt szükségem. Hát leszedtem a válaszfalat a napsugár és közötttem: a szonátámat.»

Csodálkozó arccal hallgatta mindezt P. Quárdián. Ez volna a P. Konstantin» -- gondolta magában. «A kegyelem, kegyelem -- hümmögött, aztán eltűnt a homályos folyosón.

Ezalatt P. Konstantin a konyhába ért. Hirtelen, még mielőtt valakinek is szólhatott volna, az egész kotta-köteget a tűzbe dobta. És karbafont kezekkel nézte mereven, amint a lángok sísteregve nyalták körül a kottát, s a kotta görbedten zsugorodott össze, míg lassankint elszenesedett papirfoszlányok szálíngóztak szét a tűzbe. Aztán azok is eltűntek.

Szó nélkül szobájába ment. Kinyitotta az ablakot. A tenger felől friss reggeli levegőt sodort be a szél. Kitérta a karját és úgy hallgatta a végtelenség felől zúgó szonátát. Először csak halkan zsongott, aztán egyre erősödött. Később betöltötte a szobát. Kitérítette a falakat és mint valami hatalmas, egetverő kórus zengett-zúgott a lelkében az új szonáta: örökkévalóság.

A kis szoba templommá lett. P. Konstantin oltárra tette az égő áldozatot: a szonátáját.

Igy halt meg a Kálvárián P. Konstantin. És így támadt fel a szonátáiból P. Konstantin...

Fr. Pelbárt.

ÉLETÜNKBŐL...

Isten dicsőségére és a hívek lelki épülését mindjobban szeretnők munkálni. Ezért vasárnap és ünnepnap templomunkban a tizenegy órai szentmisén mindig énekelünk: gregorián korálist, klasszikus polifóniát, mai nagy magyar műveket, a Magyar Cantuale és a Szent Vagy, Uram! énekeit, Alajos páterünk hozzáértő és lelkes vezetésével.

Okt. 6. A mai gyászünnepen elsősorban a szovjetfronton elesett és megsebesült derék honvédeinkre gondolunk. Hiszük, hogy vérükből kifog nyílni az új magyar élet!

A kassai jezsuita bölcselőtan-hallgatóktól levelet kaptunk. Igen, testvéreink, a kispapi egység a mi nagy gondolatunk is! Megvalósítjuk!

Tamás testvérünk ismét elhagyott bennünket. Szentkúton fejezi be utolsó teológus évét. Nehéz volt a búcsúzás. — se baj, legközelebb, már mint papot üdvözölhetjük.

Okt. 8. Őszi kirándulás az Annácskához. Vidám énekünk és a hulló falevelek: nagy ellentét. Kell ez nagyon. Szeráfi Atyánk óta ez a kötelességünk: ellentétet vágni a petyhüdttségbe, meggémberedésbe: nyíljon ki a lélek!

Okt. 14. Szüret itthon. Kiesit savanyú, de manapság?...

Okt. 15. *Főtiszt. Monostory prépost úr* látott ma vendégül mindannyiunkat szőllejében. Kedves közvállalásával kitűnő hangulatot teremtett. Jól ránk esteledett, mikor énekszóval és a szép délután gazdag emlékével hazafelé indultunk. Meleg köszönet érte Prépost urunknak.

Okt. 16. *Főatyánk* óhajára megalakult a Harmadikrendi Bizottság. Vezetője Pelbárt t. Tagok: Gottfrid, Oktáv, Géza és Anyos testvérek. Az ügy égetően fontos, jó munkát testvérek!

Okt. 17. Triduumot kezdünk a missziókért. A háború ugyan elvágott töletek, messi kínaiak! De imádságunk előtt nincs sem drótsóvény, sem blokád, — fölkeressük mindegyikötöket!

Okt. 19. Missziós vasárnap. A missziós szakosztály díszgyűlést rendezett. A Kis-kar Palestrina diadalmas Krisztus-Király köszöntőjét énekelte. Ünnepi beszédet Mihály t. mondott. Ezután János t. vonóshármasa két könnyed simajárású dalt adott elő. Gottfrid t. az Egyház győzelméről értekezett. Végezetül Halmos négyszólamú Jubilate Zsoltára tett az ünnepségre koszorút.

«A Főiskola missziós gyűlésével az előkészítő három nap imája mellé szerényen odatette munkáját is. Az élet áramában akarunk állni és járni, még azzal is, hogy szeretjük a missziót. (Jegyzőkönyv).

Okt. 23. Provinciánk védőszentjének ünnepén kétszeres buzgósággal imádkoztunk édes provinciánkért és azért, aki a provincia minden gondját viseli: *szerető Főatyánkért*.

Okt. 24. A felsővárosi mozgóban megnéztük Krisztus Párizs vadonában c. filmet. Nagyon együttéreztünk a külváros apostolával. Sőt — nem restelljük megvallani — olykor szemünkbe kíváncszott valami — hiszen ez lesz talán a mi életünk is...

Okt. 25. *P. Kapisztrán* pasaréti házfőnök atya és *Gilbert atya* ajándékát meleg szívvel köszönjük.

Okt. 27. *Főatyánk* két pályázatot hirdetett meg a Klerikálusban. 1. Svachulay Sándor: A természet aviatikusai, 2. Dr. Gaál István: A föld

és az élet története. Kidolgozás: Mit vennék be apologetikámba belőlük, milyen természettudományi, bölcseleti és teológiai lévedéseket találtam a könyvekben? Pályadíj 20-20, illetve 10-10 P értékű könyv.

Okt. 30. Szerető *Ince atyánk* időszerű kótaajándékát nagy örömmel fogadtuk.

Okt. 31. Kilenc napos ájtatossággal készülünk eszményünk: B. Duns Scotus ünnepére. Nagy Doktorunk metafizikai imádságából olvasunk minden nap. azután szenttévalásáért könyörgünk.

Nov. 3. Halottak napja. Idén is kimentünk a temetőbe. Néha talán sokkal többet tanulhatunk a halottaktól...

Nov. 06. Főatyánk természettudományos könyvsorozattal lepett meg ma bennünket. Meleg szívvel köszönjük.

Nov. 7. Második rekollekciós nap. *Magiszter Atyánk* az Istenhez, embertestvéreinkhöz és a ferences eszményhez való viszonyunk kimélyítésével erősítette bennünk a kispapi öntudatot.

Nov. 8. Egyházirodalmi Iskolánk B. Duns Scotus János tiszteletére díszünnepélyt rendezett, melyen a főlist. lektoratyák közül *P. Özséb*, *P. Zsigmond*, *P. Ákos* és *P. Ince* is megjelent. Műsor a (következő volt: Thermignon-Pelbárt t.: Scotiae Fili. háromszólamú himnusz. Énekelte a Kiskar. Vezényelte Semjén t. Oktív t. Duns Scotusról olvasott fel. Pelbárt t. versét: A Szűzmáriás Tudóshoz. Kocsárd t. adta elő. Mesterünknek tarthatjuk-e Duns Scotust? címen tartott előadást Csaba t. Schubert Ständchenjét és Beethoven Troját. Előadta János t. vonósnégyese. Az isteni és emberi akarat mivolta Duns Scotusnál. Felolvasta Szörény t. Végezetül Kozáky: O Pater, Dux tuorum. — négyszólamú antifónát adta elő a Kiskar. A gyűlést főlist. *P. Özséb* meleg szavai zárták be.

Nov. 9. Nagy örömnapp a Klerikátusban: diákonus délvidéki testvérünket ma szentelte pappá *kegyelmes Püspök atyánk*. Tamás és Pelbárt t. a a másik két kisebb rendet vette fel. -- A Jubilate zsoltárral vezettük be P. Imrét szobájába. hol az asztal helyén tündöklő oltár ragyogott kehelyvel és kinyitott misekönyvvel. Ferenc t. Ioró köszöntője után az eszményi ferences papról olvasott fel Töhötöm t. Hagyományossá váló papköszöntőnkkel: Liszt: Vigyázz az égi jelre! négyszólamú kóruával búcsúztunk el a boldog kisatyától. Az ének végén már magunknak harsogtuk: Fel hát Szentlélek népe, az égre nézz, ne félj, már múlnak az árnyak és tűnik már az éj! Mi pedig úgy éreztük, egy fokkal ismét közelebb állunk az oltárhoz.

Főtiszt. Polikárp atyánk ma mondotta el ezüstmiséjét. Buzgón imádkoztunk érte: tartsa Isten még sokáig a gyertyatartón, hogy világoskodjék minkenkin.

Nov11. Kalocsáról levél jött: munkáljuk együtt a kispapi egységet. valóban erre igen nagy szükség van. A nyári lelkészképző-tanfolyam megtanított rá! Mi is lenne, ha úgy igazán összefognánk! *Próbáljuk meg!*

Nov. 12. Serkenj fel kegyes nép, mosolyog a hajnal! Amennyi fűszál van a tarka mezőben, annyi áldás szálljon Mesterünk fejére. Így zengett az ének ma kora hajnaltól. A szentmisében azután mindannyian körülvettük az oltárt és kértük-kérleltük a földreszálló Istent, kísérje *Magiszter Atyánk* minden lépését továbbra is áldásával és kegyelmével. És százszorososan kísérje, amikor értünk: a jövő új magyar barátokért dolgozik! -- Szentmise után tovább harsogott az ének. Azután zenekar, újból énekkar. Attila t. szavalt, Semjén t. meleg fölolvása, Csaba t. szavalkórusa harsogott. Igen, mert az Ünnepelt és ez a nap — a miénk!

Levelet kaptunk P. Kerkai Jenő S. J., a Kalot orsz. elnökétől. Felcsillanó tekintettel róttuk végig a sorokat: dec. 11-én körünkben üdvözölhetjük, mint Kalot-előadót. Kinek köszönhetjük? Főatyánknak, aki szinte minden álmunkat megvalósítja.

Nov. 15. *Főtiszt. P. Menyhért lektor atyánkat* ma avatták a bölcselet-

tan doktorává. A Bölcsesség Lelkének áldását kívánjuk további munkájára. Isten éltesse Rendünk és ifjúságunk javára!

Nov. 16. Imre atyánk ma tartotta első szentmiséjét Zentán. Szónoka P. Ózséb volt. Távolságban ugyan messze, lélekben azonban ott voltunk, vele ünnepeltünk, úgy mintha mi léptünk volna oltárhoz. Sok papi kegyelemért imádkoztunk.

Nov. 20. Régi reményünk beteljesült: *főt. P. Provinciálist, Egyházirodalmi Iskolánk Fővédnökét* köszönthettük! A gyűlés keretében tartotta meg *Főatyánk nagy előadását: «Extra Ecclesiam nulla salus!» Felfényesedett* előttünk a nagy tétel a dogmatika és pszichologia sugárkéréjében. *Emlékezetes lesz mindig ez a nap!* Ekkora kitüntetés még nem ért bennünket!

Főatyánk kaput nyitott. Nyomában megindulnak az előadások: országunk nagy vezetőit sorra felkérjük: mutassák be a magyar nép: a felnőttek, az ifjúság és a gyermekvilág minden baját, mert mi két kézzel akarunk segíteni!

Köszönjük szerető Főatyánk, hogy ezt is megérhettük! Igerjük, hogy meg lesz az eredmény!

Nov. 21. *Magiszter Atyánk* másfél hónappal ezelőtt meghirdetett pályázatának, — Egy nap életünkből, és A ferences kispap magyarsága — eredményét közölte velünk. Az előbbi 16-an, az utóbbit 4-en pályázták meg. Egy nap életünkből: Első lett Zoltán t. pályázata. 2. Semjén t. 3. Töhötöm t. A ferences kispap magyarsága: 1. Semjén t., 2. Gottfrid t. Magiszter atya Zoltán t. pályázatát 20 P-vel, a többi könyvekkel jutalmazta.

A dec. 9-i díszünnepély már megjelent a látóhatáron. Ha bejönne a Klerikátusba, azonnal észrevenné. Egyik teremben az énekszólamok gyakorolnak, a másiktól a hegedű cincog, bőgő brummog és cselló énekel. Aztán csend. *Főtiszt. P. Ákos* lektoratya kemény, de jóságos szava figyelmezteti a hegedűsökkel vagy a brácsást a becsúsztott hibára. Aztán újból megzendülnek a húrok... Egyszerre csengetés: próbál a szavalókórus!
Fr. Zoltán krónikás.

Összegyűlt íróasztalán a munka ?

Sok az írivalója ?

Könnyítse munkáját és vegyen

modern hordozható vagy irodai írógépet!

Előnyös feltételekkel!

Megbízható cég!

Kérjen ajánlatot :

Vajda Zoltán József

írógép és számológép kereskedő cégtől.

Kispest, Klapka-u. 3/a.

Telefon : 149-303.

Használt gépét magas áron cserélem be!

Felelős kiadó: Hittudományi Főiskola Gyöngyös.

Kapisztrán-Nyomda, Vác.

Művezető: Farkas Károly.

**KAPISZTRÁN
NYOMDA
VÁC**